Ազգ
Azg armenian daily
19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2003 ՈՒՐԲԱԹ 169 (2854)

Վաղը Բաքու կայցելի Լյուդմիլա Պուտինան

ԲԱՔՈՒ, 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանում ԱՄՆ նորանշանակ դեսպան Ռինո Հարնիշը սեպտեմբերի 17-ին Բաքվում հայտարարել է, թե ԱՄՆ-ը չի պաշտպանում նախագահական թեկնածուներից որեւէ մեկին եւ նրա միակ ցանկությունն այն է, որ Ադրբեջանում ընտրությունները լինեն ազատ, արդար ու ժողովրդավարական:

Հայտնելով այս մասին, «Ազատություն» ռադիոկայանը նաեւ տեղեկացնում է, որ նախընտրական ամենաթեժ շրջանում՝ սեպտեմբերի 20-ին Բաքու է այցելելու Ռուսաստանի առաջին տիկին Լյուդմիլա Պուտինան: Նա մասնակցելու է Սլավոնական համալսարանում եւ ռուսական մշակութային կենտրոնում նախատեսված հանդիսավոր միջոցառումներին եւ բացելու է Բաքվի ռուսական նոր գրախանութը: Նա հանդիպելու է նաեւ երկրի վարչապետ Իլհամ Ալիեւի հետ:

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱԷԿ-ի հավատարմագրային կառավարումը 5 տարով հանձնվեց «Ինտեր ՌԱՕ ԵԷՍ» ընկերությանը

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ էներգետիկայի նախարար Արմեն Մովսիսյանը, «ՌԱՕ ԵԷՍ» ընկերության նախագահի տեղակալ Անդրեյ Ռապոպորտը եւ «Ինտեր ՌԱՕ ԵԷՍ» ընկերության («ՌԱՕ ԵԷՍ»-ի դուստր ձեռնարկություն) գործադիր տնօրեն Եվգենի Դոդը ստորագրեցին «Հայաստանի ատոմային էլեկտրակայանը» «Ինտեր ՌԱՕ ԵԷՍ»-ին հավատարմագրային կառավարման հանձնելու պայմանագիրը:

Ինչպես լրագրողներին հայտնեց ՀՀ էներգետիկայի նախարարը, պայմանագիրը ենթադրում է, որ բաժնետոմսերով հավաստված իրավունքները 5 տարի ժամկետով տրամադրվում են «Ինտեր ՌԱՕ ԵԷՍ» ընկերությանը, որը համաձայն պայմանագրի, պարտավորվում է իրականացնել ատոմակայանի հետ կապված բոլոր խնդիրները՝ ֆինանսական, շահագործման, անվտանգության, 5 տարի պահպանել միջուկային վառելիքի ժամանակին ներկրումը, ԱԷԿ-ի անխափան աշխատանքը: ՀԱԷԿ-ի 100% բաժնետոմսերի սեփականատերը շարունակում է մնալ Հայաստանի կառավարությունը: Ըստ պայմանագրի, կառավարիչը պետք է ամեն տարի կազմի ֆինանսական ծրագիր, որը պետք է հաստատի ՀՀ կառավարությունը: Պայմանագիրը, ժամկետը լրանալուց հետո, երկու կողմերի համաձայնության դեպքում, կարող է նաեւ երկարացվել:

«ՌԱՕ ԵԷՍ» ընկերության նախագահի տեղակալը համոզմունք հայտնեց, որ այս ինտեգրացումը դրական արդյունքներ կբերի երկու կողմերի համար: Ա. Ռապոպորտի խոսքով, Հայաստանի էներգետիկ պոտենցիալը բավականին մեծ է: Էլեկտրաէներգիայի արտահանումը նախատեսում են սկսել առաջիկա շաբաթվա ընթացքում: Այն կարտահանեն ոչ միայն Վրաստան, Թուրքիա, այլ նաեւ այլ երկրներ: Ըստ նրա, «Գազպրոմ» եւ «ՏՎԵԼ» ընկերությունների հետ համաձայնություն է ձեռք բերվել Հայաստանում միասնական հանդես գալու առումով:

Ա. Մովսիսյան տեղեկացրեց, որ համաձայն պայմանագրի, ատոմակայանի շահագործումից ստացված շահույթի 25%-ը կպատկանի ռուսական ընկերությանը, իսկ 75%-ը՝ Հայաստանին: «Պայմանագիրը սակագների փոփոխություն չի նախատեսում եւ չի էլ կարող նախատեսել», ընդգծեց Ա. Մովսիսյանը:

ՅԱԼԹԱ

Գագաթաժողովին նախորդեցին երկկողմ հանդիպումները

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
Յալթա

Երեկ առավոտյան նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորած պատվիրակությունը ժամանեց Սիմֆերոպոլ, ապա մեկնեց Յալթա: Քանի որ նախագահների խորհրդի նիստը տեղի է ունենալու այսօր, երեկ օրն օգտագործվեց երկկողմ հանդիպումների համար:

Հայաստանի նախագահը նախ հանդիպեց հյուրընկալող երկրի՝ Ուկրաինայի իր գործընկեր Լեոնիդ Կուչմայի հետ, որի ընթացքում առանձնահատուկ ուշադրության արժանացան երկկողմ տնտեսական հարաբերությունները: Նշվեց ապրանքաշրջանառության ավելացման փաստը, որն այս տարվա առաջին կիսամյակում նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել էր շուրջ 60 տոկոսով:

Օրվա երկրորդ կեսին Ռոբերտ Քոչարյանը հանդիպեց Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ:

Յալթայում, ինչպես արդեն տեղեկացրել էինք, Ադրբեջանի պատվիրակությունը ղեկավարում էր ոչ թե երկրի նախագահը, այլ նրա որդին՝ վարչապետ Իլհամ Ալիեւը: Վերջինս այդ պաշտոնում նշանակվելուց հետո առաջին անգամ հանդիպում ունեցավ Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հետ:

Գագաթաժողովի նախօրյակին քննարկվող հիմնական հարցն ԱՊՀ 4 երկրների՝ Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Բելառուսի եւ Ղազախստանի միջեւ միասնական տնտեսական տարածք ստեղծելու համաձայնագիրն էր: Երեկ ԱՊՀ պետությունների կառավարությունների ղեկավարների նիստին հաջորդած մամուլի ասուլիսի ժամանակ տեղեկացվեց, որ վերոնշյալ 4 երկրների վարչապետներն իրենց հավանությունն են տվել այդ համաձայնագրին, որը նախագահները կստորագրեն այսօր: Այդ կապակցությամբ անմիջապես իր դժգոհությունը հայտնեց Ուկրաինայում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Հերբստը, ասելով, որ միասնական տնտեսական տարածքի մեջ ընդգրկվելը չի համապատասխանում Ուկրաինայի պետական շահերին:

Ինչ մնում է այսօր տեղի ունենալիք գագաթաժողովին, ապա օրակարգում ընդգրկված բազմաթիվ հարցերից կարեւորվում է հատկապես ահաբեկչության դեմ պայքարի եւ զենքի (մասնավորապես զենիթային կայանքների) վաճառքի հսկողության խնդիրը:

Լիվադիայի պալատում, որտեղ պետք է կայանա գագաթաժողովը, ընդամենը 2 օր առաջ հանդիսավորապես նշվել էր հայ մեծանուն կոմպոզիտոր Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 100-ամյակը:

Էռնեկյանին նորից են անհանգստացնում

ԲՈՒԵՆՈՍ-ԱՅՐԵՍ, 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ուրուգվայի «Արմենիա» ռադիոկայանի աշխատակից Դիեգո Կարամանուկյանը հաղորդել է. «Արգենտինայի թերթերից մեկը սեպտեմբերի 18-ի համարում գրում է, որ երկրի ընդհանուր աուդիտորական ծառայությունն ուսումնասիրել է Էդվարդո Էռնեկյանի «Աերոպորտոս Արգենտինա» ընկերության ներդրումները: Ըստ զեկույցի, բացթողումներն ու անկանոնություններն արդարացնում են, որ չեղյալ հայտարարվեն Արգենտինայում 33 օդակայանների կառավարման պայմանագրերը»:

Էռնեկյանի ընկերությունը 350 մլն դոլարի պարտք ունի Արգենտինայի պետությանը, ասվում է զեկույցում, հետեւաբար այս վերահսկիչ ատյանը նշում է, որ կառավարությունը պետք է նկատի ունենա այս գործոնը, երբ բանակցություններ վարվեն Էռնեկյանի ընկերության հետ: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, նաեւ առաջարկվում է վերսկսել դատական գործողությունները գործարարի դեմ: Ըստ խորհրդարանական աղբյուրների, զեկույցը պետք է ընդունվի օրենսդիր մարմնում եւ հարցը պետք է լուծվի գործադիր իշխանության որոշմամբ:

«Լեո Բեք» մրցանակ Ռալֆ Ջորդանոյին

Սեպտեմբերի 17-ին Բեռլինում, հանդիսավոր պայմաններում, 10 հազար եվրո դրամական պարգեւ կազմող «Լեո Բեք» ամենամյա մրցանակը հանձնվեց գերմանագիր գրող, հրապարակախոս Ռալֆ Ջորդանոյին:

Գերմանիայի հրեաների կենտրոնական խորհուրդը 1923 թվականին Համբուրգում ծնված իրենց հայրենակցին նման պատվի է արժանացրել նկատի առնելով հեղինակի եւ լրագրողի մեծ վաստակը հատկապես աջարմատականության եւ հրեական Ողջակիզման ուրացման եւ դրան ի հետեւանս պատմության ռեւիզիոնիզմի դեմ պայքարում: Մրցանակային ժյուրին ի դեմս Ջորդանոյի գտել է այն անձնազոհ մարտիկին, ով անխոնջ պայքարել է աշխարհում խաղաղության, քաղաքացիական արիության ու մարդկայնության հաստատման համար:

Ռալֆ Ջորդանոն հայ հանրությանն առավել հայտնի է Հայոց ցեղասպանության հանդեպ իր հստակ դիրքորոշմամբ: Նրա «Հայոց հարց այլեւս գոյություն չունի» հարուստ փաստանյութով, գերմանական WDR հեռուստաընկերության 1986-ին պատրաստած ֆիլմը բազմիցս է սուր բանավեճեր բորբոքել, գերմանահայերին առիթ ընձեռելով հպարտանալու ճշմարտությունն ամեն ինչից վեր դասող, Հայոց հարցի՝ արքայական նկարագրի տեր դատապաշտպանով:

Ան. Հ.
Գերմանիա

ՀԱՄԱՌՈՏ

Տավուշում կատաղած շունը կծել է հինգ երեխայի

Արտակարգ պատահար է տեղի ունեցել Տավուշում: Հանկարծակի կատաղելով բակային շունը հարձակվել եւ կծոտել է հինգ երեխայի: Այս մասին տեղեկացանք ՀՀ առողջապահության նախարարի խորհրդական Ռուզաննա Գեւորգյանից: Մասնագետների կարծիքով, առկա իրավիճակում առավել դժվար է երեխաներին հուսալի օգնություն ցուցաբերել՝ կծված մասերից վարակի ներգործությունն ուղեղի վրա անմիջական է եղել: Թեեւ բոլոր երեխաներին կատաղության դեմ ներարկումներ են արվել, բայց նրանցից 2-ը մահամերձ են, մեկին տեղափոխել են Երեւան, մյուս 2-ին էլ այսօր կտեղափոխեն: Ենթադրվում է, որ ընտանի շունը կատաղությամբ հիվանդացել է՝ զուգավորվելով շրջակա անտառների իր վայրի ցեղակիցներից մեկի հետ: Կենդանին, իր սոսկալի գործն անելուց հետո սատկել է:

Որովայնային տիֆ Մեղրիում

Մեղրիում համաճարակային տագնապալի իրավիճակ է: Քայքայված ջրատարների թե կոյուղու հետ խառնվելու հետեւանքով խմելու ջրի օգտագործումն անհնարին է դարձել: 14 մարդ բարձր ջերմության, աղիքային խանգարումների ախտանշաններով դիմել են հիվանդանոց: Հաստատվել է 2 մարդու որովայնային տիֆով վարակվելու ախտորոշումը: Ինֆեկցիոնիստներից ու համաճարակաբաններից կազմված մի խումբ Երեւանից մեկնել է Մեղրի: Այսօր այնտեղ կմեկնի նաեւ հանրապետության գլխավոր սանիտարական բժիշկը: Այս պահին Մեղրիում ջրի քլորացումը նորմայից 4 անգամ ավելի է: Բայց ճաշից հետո մանանեխն արդեն ավելորդ է: Նկատի առնելով մեր ջրագծերի պատկառելի տարիքը եւ նման անկանխատեսելի դեպքերի մեծ հավանականությունը, իբրեւ կանխարգելիչ միջոց, ճիշտ կլիներ գոնե երեխաներին մշտապես եռացրած ջուր տալ:

Կ. Գ.

ՆԿԱՐՆԵՐԻ ԳՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Ալեքսանդր Բաժբեուկ-Մելիքյանի ժառանգությունը՝ թալանված

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Հայ տաղանդավոր նկարիչ Ալեքսանդր Բաժբեուկ-Մելիքյանի 21 լավագույն աշխատանքների բնակարանային կողոպուտը մերօրյա բարոյականության անկման ամենացայտուն դրսեւորումը կարելի է համարել: Այս ստորագույն արարքը, որ կատարվել է նկարչի դուստր Լավինիա Բաժբեուկ-Մելիքյանի բնակարանից, անկասկած չէր կարող վրդովմունքի տեղիք չտալ ոչ միայն արվեստագետ-մտավորականների շրջանակում, այլեւ հասարակության մեջ: (Եթե հասարակությունը դեռ չի կորցրել ազգային արժեքների գիտակցման զգոնությունը): Որովհետեւ վաղուց արդեն ընդունված է, որ մեծ արվեստագետների ստեղծագործություններն իբրեւ համաժողովրդական սեփականություն եւ ազգային հարստություն են ժառանգվում: Իրենք էլ այլեւս իրենց չեն պատկանում:

Գողացված կտավներից «Կրկեսի արտիստների խումբը»

Տերյան 65 հասցեում գտնվող շենքի երկրորդ հարկում է Լավինյա Բաժբեուկ-Մելիքյանի բնակարանը, որտեղ երեկ հանդիպեցինք նկարչուհուն եւ իր դուստր, դարձյալ նկարչուհի, Մարիային:

Տես ➧ էջ 2

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ՍՈՒՐ ԱՍՈՒԼԻՍ

Դաշնակցությունը ներկայացրեց «100 օրվա» հաշվետվություն

Մեկնակ՝ առանց կոալիցիոն մյուս ուժերի

Խորհրդարանական ընտրություններից հետո ձեւավորված քաղաքական նոր հարաբերություններում, ՀՅԴ կարծիքով, պետք է մեծացվի հրապարակայնությունը: Երեկ հրավիրված հանդիպման ժամանակ, այսպես կոչված, գործունեության 100 օրվա հաշվետվությունն այս կեսից սկսեց Արմեն Ռուստամյանը:

Նշելով, որ պարբերական հաշվետվության դրույթն ամրագրված է կոալիցիոն հուշագրում, պրն Ռուստամյանը փորձեց պատասխանել այն հարցերին, թե ինչու է ձեւավորվել կոալիցիան եւ ինչն ստիպեց Դաշնակցությանը մասնակցելու դրան:

«Կյանքը ցույց է տալիս, որ միայն ընտրությունների միջոցով երկրում դրական տեղաշարժեր արձանագրելու վրա հույս դնել չի կարելի: Անցած խորհրդարանական ընտրությունները նույնպես ցուցադրեցին պետական ապարատի դերակատարման չափն ու ձեւերը ընտրությունների վերջնական արդյունքների վրա բացասաբար ազդելու առումով», հայտարարեց Արմեն Ռուստամյանը: Հենց այս առնչությամբ էլ հետաքրքրական է, թե ինչպես է ԱԺ-ում հայտնված ՀՅԴ-ն նման գնահատականներ տալիս, իհարկե, խիստ մեղմ գույներով:

Ապա թվելով մի շարք գործոններ պրն Ռուստամյանն ամփոփեց, որ «Դաշնակցությունը մասնակցեց կոալիցիային, քանզի երկրին պետք է կայունություն, միասնականություն եւ արդարություն»: Եվ այս ֆոնի վրա հաշվետվությունը ներկայացնելիս պրն Ռուստամյանը չմոռացավ մի քանի անգամ ընդգծել, թե Դաշնակցության համար խնդիրը միայն պաշտոնները չեն:

Սրա հետ մեկտեղ, ըստ Արմեն Ռուստամյանի հրապարակած հաշվետվության, «այսօր էլ շատ հաճախ նկատվում են կասկածամտության, անվստահության տարրեր հենց կոալիցիայում: Շատ հաճախ կոալիցիայի մասնակիցները փորձում են գործել առանձնաբար եւ իր կողմը քաշել գործունեության արդյունքները»:

Եթե սրան գումարենք նաեւ, որ «պետության եւ ժողովրդի ներկա վիճակը չի կարող գոհացնել որեւէ քաղաքական ուժի, առավել եւս՝ իշխանության մաս կազմող», ապա կարելի է ենթադրել, որ դժգոհությունները արդեն իսկ բավականին շատ են:

Հաշվետվության մնացած մասում էլ դժգոհություն կամ անհամաձայնություն բավականին կար: Ուղղակի որպես ընդհանրություն, Արմեն Ռուստամյանի ընթերցած տեքստում մեղադրանքները լղոզված են, ոչ հստակ հասցեագրված:

Չնայած ասվածները շա՜տ նման էին բողոքի, Արմեն Ռուստամյանը նշեց, որ կոալիցիան մանկապարտեզ չէ, որ բողոքեն: Իրենք քննադատում են: Պարզապես, ըստ մեզ, դա շատ նման է բողոքի:

Ինչեւէ, հաշվետվության երկրորդ կեսն էլ նվիրված էր Դաշնակցության 3 ամսում կատարած աշխատանքներին, որոնց կանդրադառնանք մեկ այլ առիթով: Իսկ քանի որ այս պահի դրությամբ առողջապահության, գյուղատնտեսության, սոցիալական ապահովության նախարարությունների, Արագածոտնի եւ Շիրակի մարզպետարանների արած-չարածը ՀՅԴ պրոպագանդա էր, ըստ հաշվետվության, նշենք, որ այս նախաձեռնության մասին տեղյակ չի պահվել կոալիցիոն մյուս երկու կուսակցություններին:

Ստացվում է, որ ուրիշներին պոպուլիզմի եւ կոալիցիայի մյուս մասնակիցներին արդյունքներն իրենց կողմը քաշելու մեջ մեղադրող ՀՅԴաշնակցությունն օգտագործում է մեղադրվողների զինանոցի «հարստությունը»՝ գործելով առանձնաբար: Եվ եթե կոալիցիայի հուշագրի համաձայն, բավարարվեց հաշվետվություն տալու պահանջը, ապա չպետք է մոռանալ, որ անկախ որեւէ տեսակի հուշագրից՝ կոալիցիայի գաղափարն ինքնին ենթադրում է միասնական քայլեր: Գաղտնիք չէ, որ շատ դեպքերում, գուցե եւ մեր, կոալիցիաներ ստեղծվում են նաեւ հակակշիռներ ապահովելու համար: Մինչդեռ 100 օրն իսկ բավարարեց առանձնաբար գործելու մեղադրանքը կոալիցիայի 3 կուսակցություններին ներկայացնելու համար:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՀՀԿ-ն լռեց, իսկ ՕԵ-ն մոռացավ պոպուլիզմը

Քաղաքական կոալիցիայի անդամներից ՀՀԿ-ն, մեղմ ասած, խուսանավեց որեւէ կերպ ՀՅ Դաշնակցության երեկ ներկայացրած հաշվետվությանը մոտեցում կամ վերաբերմունք արտահայտելուց: 3-4 հանրապետականի դիմելուց հետո եզրակացրին, որ ոչ մեկն էլ չի խոսի:

Ավելի վատ իրենց համար:

Ինչ վերաբերում է կոալիցիոն մյուս կուսակցությանը՝ «Օրինաց երկրին», ապա, ինչպես մեզ տեղեկացրեց ՕԵ խմբակցության ղեկավար Սամվել Բալասանյանը, մի քանի օրից կամ մեկ շաբաթից կուսակցությունը կներկայացնի իր դիրքորոշումը: Պրն Բալասանյանը նշեց, որ Դաշնակցությունը ճիշտ է վարվել, ՕԵ-ն էլ իր համար կներկայացնի 100 օրվա հաշվետվություն: Այսինքն՝ դիրքորոշումը չի հայտնելու միասին, այլ առանձին-առանձին:

Թե արդյոք եղե՞լ է առանձնաբար հաշվետու լինելու պայմանավորվածություն, Սամվել Բալասանյանը ենթադրեց, թե նման պայմանավորվածություն երեւի եղել է, բայց ինքը տեղյակ չէ:

Այս դեպքում ուղղակի ակնհայտ է, որ կոալիցիայի միասնական պատասխանատվության դրույթը «ապրեց» 100 օր, ավելի ճիշտ՝ դրա չգոյությունը հաստատվեց այդ ժամկետի ավարտին: Այս դեպքում իմաստավորվում է նաեւ այդքան բարձր գնահատված եւ քաղաքական մեծ ծեքծեքում որակված կոալիցիայի բովանդակությունը:

Թերեւս հենց սա էլ պետք էր սպասել, քանի որ ի սկզբանե անհամատեղելի բաղադրամասերով երբեք էլ միասնական կոկտեյլ չի ստացվում:

Ա. Հ.

Ալեքսանդր Բաժբեուկ-Մելիքյանի ժառանգությունը՝ թալանված

Սկիզբը էջ 1

Տիկին Նկարչի կացարան, որ առաջին հայացքից տուն-թանգարանի տպավորություն է թողնում: Պատերին Ալեքսանդր Բաժբեուկ-Մելիքյանի աշխատանքներն են: Այս տանը տիկին Լավինյան հոր նկարներից բացի այլ նկարներ չունի. «Համաշխարհային գլուխգործոցներ են, ես իրավունք ունե՞մ իմ նկարները նրանց կողքին դնելու»: Ալեքսանդր Բաժբեուկ-Մելիքյանի կենդանի գոյությունը տասնամյակներ շարունակ այս բնակարանում նկարների եւ դստեր հիշողություններում է ապրում:

20-րդ դարասկզբի հայ գեղանկարչության մեծերից մեկը՝ Ալ. Բաժբեուկ-Մելիքյանը, ապրել եւ ստեղծագործել է Թիֆլիսում, նկարչի դժվարին կյանքով ու աննկարագրելի նվիրումով է ապրել ամեն կտավը, եւ անսովոր աշխատասիրությամբ, իր ստեղծածի նկատմամբ չափազանց նախանձախնդիր վերաբերմունքով: Արվեստանոց չի ունեցել, անհարմարավետ բնակարանը նաեւ իր արվեստանոցն է եղել: «Չէր սիրում, երբ նկարները հենց այնպես շարված էին լինում կողք կողքի, անպայման պիտի պատից կախված լինեին: Եթե տեղ չէր լինում, բույլ համարվածները ոչնչացնում կամ այրում էր»:

Սակայն, տարիներ անց Մինաս Ավետիսյանին, որի արվեստը շատ բարձր էր գնահատում, գրված նամակներից մեկում խոստովանում է. «Չվերաբերվեք ձեր նկարների հետ այնպես, ինչպես ես, հետո կարող եք փոշմանել»: Նկարչի դուստրը պատմում է, որ նման դեպքերում իրենք ոչինչ չէին կարող անել, որովհետեւ հայրն անսովոր շիկացած տրամադրության մեջ էր լինում: Նկարչի ոչնչացրած նկարները մի քանի անգամ ավելի են եղել, քան պահպանվածները, որոնք շուրջ 200 աշխատանքներ են, դրանցից 100-ը իր երեք ժառանգների մոտ են պահվում՝ իբրեւ նվիրատվություններ: Մի շարք գործեր պահպանվում են Երեւանի ազգային պատկերասրահում, Թբիլիսիում, Մոսկվայի Տրետյակովյան պատկերասրահում, Պետերբուրգի արեւելյան մշակույթի թանգարանում, նաեւ կան արտերկրում եւ մասնավոր անձանց հավաքածուներում:

Լավինյա Բաժբեուկ-Մելիքյանի բնակարանի 39 նկարներից 21-ը կողոպտվել է՝ տանտիրոջ՝ Երեւանից բացակայության ընթացքում: Նկարչուհին տարիներ ի վեր ապրում է ե՛ւ Մոսկվայում, ե՛ւ Երեւանում. «Երբեւէ մտքովս չի անցել, թե հնարավոր է այսպիսի բան, բայց դժբախտությունն, ասում են, մի անգամ է լինում», հուզմունքից ներսի ցավը հաղիվ զսպելով՝ ասում է տկն Լավինյան: Տուն-թանգարան հիշեցնող բնակարանը, որտեղ պահպանվում է մեր ազգային հարստության մեկ հատվածը, զուրկ էր տարրական ապահովագրությունից: Նույնիսկ մետաղյա դուռ կամ լուսամուտներին ճաղավանդակները բացակայում էին: Երկու փայտե դռներ էին անգլիական փականներով: Նկարչուհին Մոսկվայից վերադառնում է սեպտեմբերի 6-ին, վաղ առավոտյան մտնում բնակարան, դուռը բացելուն պես կարկածահար տեղում քարանում, տան պատերն անսովոր թափուր էին. հատակին 3 դատարկ շրջանակ էր ընկած. «Ավելի մեծ ցավ չեմ ապրել, ուշքի չեմ գալիս, զարմանում եմ, ինչպես կաթված չստացա: Տարել են բոլոր լավ գործերը, կողոպտիչներն արվեստին գիտակ են եղել, կամ առնվազն՝ իրենց պատվիրատուները»:

Հայաստանի միակ կին ակադեմիկոս նկարչուհին 81 տարեկանում իր ամենամեծ հարվածն է ստացել, եւ ենթադրում է, որ կողոպուտը նախօրոք ծրագրված է եղել, լավ նախապատրաստված, դրացիներ չկան, թափուր բնակարաններ են կողքին, գիշերային ժամերին է կատարվել՝ օգոստոսի 30-31-ին կամ սեպտեմբերի սկզբի օրերին, եւ գրեթե համոզված է, որ նկարները վաղուց Հայաստանում չեն, որովհետեւ իր կարծիքով Երեւանում այդպիսի հարուստ մարդիկ չկան, որ գնեն:

Մեր զրույցի ընթացքում նա նյութական արժեքների չվերածեց իր կորուստը. «Դրանք թանկ, հոգեւոր մեծ արժեքներ են: Իմ մտերիմները զանգահարում են տարբեր տեղերից, ինձ հանգստացնում, ասելով, թե այդքան մի տանջվիր, մխիթարվիր, որ նկարները կենդանի են, կարող էին լրիվ ոչնչանալ, ասենք հրդեհվել...»:

Նկարչի ժառանգները միշտ էլ փափագել են ամբողջացնելու եւ մեկտեղելու իրենց հոր ժառանգությունը: Սակայն տարիներ շարունակ չեն կարողացել իրականացնել տուն-թանգարան հիմնելու գաղափարը: Իրենց բազմաթիվ դիմումները մշտապես պետական ատյանների անտարբերությանն են արժանացել, երբ թվում է համապատասխան մարմինները իրենք պետք է շահագրգիռ մոտեցում ցույց տային, ապահովելու նման հարստություն ունեցող բնակավայրերը: Բնակարանային այս կողոպուտն ազգային արժեքների թալան է, հարված ոչ միայն նկարչուհուն, այլեւ մեր ազգին՝ եւ բարոյական, եւ նյութական առումներով:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԱՄՈՒԼ

Որոշ տվյալներ Ռուսաստանի հարավի հայերի «Երկրամաս» թերթի մասին

1996 թ. աշնանից Կրասնոդարում լույս է տեսնում Ռուսաստանի հարավի հայերի «Երկրամաս» հասարակական-քաղաքական անկախ թերթը: Այն լուսաբանում է Ռուսաստանի, մերձավոր ու հեռավոր արտասահմանի երկրների հայկական համայնքների կյանքը, հրապարակում լուրեր Հայաստանից ու Ղարաբաղից: «Երկրամասի» խմբագրությունից ստացված տեղեկանքը հայտնում է, որ թերթը չի արտահայտում հայկական այս կամ այն հասարակական կազմակերպության պաշտոնական դիրքորոշումը եւ ընթերցողներին ներկայացնում է անաչառ տեղեկատվություն:

16 էջանոց երկշաբաթաթերթի տպաքանակը 10 հազար է: Հիմնականում տարածվում է Կրասնոդարի, Ստավրոպոլի երկրամասերում, Ռոստովի մարզում եւ Ադըղեի Հանրապետությունում: Բաժանորդներ կան նաեւ Մոսկվայում, Սանկտ Պետերբուրգում, Կաբարդինո-Բալկարիայում, Հյուսիսային Օսիայում, Իրկուտսկի մարզում, Աբխազիայում: «Երկրամասի» անունը կա Կրասնոդարի երկրամասի պարբերականների ցանկում: Կան նաեւ հասարակական տարածողներ:

2001 թ. «Երկրամասը» Մամուլի համառուսաստանյան կոնգրեսի հիմնադրմանը հրավիրված միակ էթնիկական պարբերականն էր: 2000 թ. թերթի ինտերնետային էջը ճանաչվեց Ռուսաստանի համայնքային լավագույն էջ: Անկախ մամուլի հարավռուսաստանյան ընկերակցությունը «Երկրամասը» ճանաչեց ՌԴ հարավի էթնիկական լավագույն հրատարակություն: 2003 թվականից թերթը հավասարմագրված է ՀՀ նախագահի վարչակազմին առընթեր:

Թերթի հիմնադիրն է էթնոքաղաքական հետազոտությունների կենտրոնը, որը տեղեկություններ է հաղորդում ռուսաստանյան եւ արտասահմանյան ԶԼՄ-ներին: «Երկրամասը» նաեւ գործակցում է ՀՀ, ԼՂՀ, Սփյուռքի տեղեկատվական ծառայությունների հետ: Բոլոր ջանքերի նպատակը Հայաստանի, Ռուսաստանի եւ մյուս երկրների հայերի համար տեղեկատվական եւ տնտեսական ընդհանուր տարածքի ստեղծումն է:

Թերթի անմիջական մասնակցությամբ Կրասնոդարի երկրամասում ստեղծվել են Հայկական գիտական տեղեկատվական-մշակութային «Համշեն» կենտրոնը, «Հայրենիքի կանչ» երկրամասային հասարակական կազմակերպությունը, հայկական թեմաներով հրատարակվել մի շարք գրքեր ու գրքույկներ:

Վերջերս խմբագրատունը կողոպտվեց: 300 հազար ռուբլի կազմող վնասների հետեւանքները դեռ չեն հաղթահարվել: «Երկրամասի» գլխավոր խմբագիր եւ էթնոքաղաքական հետազոտությունների կենտրոնի գլխավոր տնօրեն Տիգրան Թավադյանը նաեւ Հայկական գիտական տեղեկատվական-մշակութային «Համշեն» կենտրոնի տնօրենն է եւ «Հայրենիքի կանչ» երկրամասային հասարակական կազմակերպության փոխնախագահը:

Պ. Ք.

Եվրոպայում հայկական կաուչուկի մատակարար կլինի DBX գերմանական ընկերությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայկական կաուչուկը դեռեւս ամբողջովին չի համապատասխանում միջազգային չափանիշներին: Ինչպես տեղեկացրեց «Նաիրիտի» գլխավոր տնօրեն Սամվել Մուրադյանը, կան որակի, փաթեթավորման խնդիրներ: Նա տեղեկացրեց, որ որակի բարելավման պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել DBX գերմանական ընկերության հետ, որը Եվրոպայում քիմիական նյութերի խոշոր մատակարար է: Նա աշխատում է անմիջապես գնորդ գործարանների հետ, եւ «Նաիրիտը» նույնպես նրանից հումք է ստանում: Ըստ Ս. Մուրադյանի, առաջիկայում նախատեսվում է, որ DBX-ը կդառնա Եվրոպայում հայկական կաուչուկի մատակարարը:

Մահազդ

Կյանքի 81-րդ տարում վախճանվեց անվանի մանկավարժ, Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի վաստակավոր գործիչ, պրոֆեսոր **Կառլեն ժիրայրի Միրզախանյանը**:

Հոգեհանգիստը՝ սեպտեմբերի 19-ին, ժամը 18.00-ին, Երեւան, Աբովյան 41, բն. 5 հասցեում:

Հուղարկավորությունը՝ սեպտեմբերի 20-ին, ժամը 14.00-ին, նույն հասցեից:

Ցավակցություն

- Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության վարչությունը խորապես ցավակցում է միության նախագահին՝ պրն Ռուբեն Միրզախանյանին, նրա սիրելի հոր՝ պրոֆ. **Կառլեն ժիրայրի Միրզախանյանի** մահվան կապակցությամբ:
- «Ազգ» օրաթերթի խմբագրությունը վշտակցում է թերթի հիմնադիր պրն Ռուբեն Միրզախանյանին, նրա սիրելի հոր՝ պրոֆ. **Կառլեն ժիրայրի Միրզախանյանի** մահվան կապակցությամբ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ

Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221

Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841

Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483

Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353

Apple Macintosh համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:

Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

ՕՐ 3-ՐԴ

Հայագիտական համաժողովը արժանանում է գովեստի ու մի քիչ էլ քննադատության

Հայագիտական համաժողովի պատմության մասնաճյուղում, ինչպես եւ մյուս մասնաճյուղերում, երեկ լսվեցին վերջին զեկուցումները: Նախորդների պես դրանք կամ նման էին հաշվետվության, կամ էլ բացահայտում էին նոր, դեռեւս անհայտ փաստեր ու իրողություններ: Այսպես, ԳԱԱ նախագահական նիստերի դահլիճում կայացած երկրորդ նիստում գերմանացի հայագետ Հերման Գոլցը հանդես եկավ «Յոհաննես Լեփսիուս՝ հրեշտակ, լրտես, թե՞ կեղծարար» զեկուցումով, որում հաղորդվեցին մեզ բոլորովին անծանոթ տեղեկություններ հայ ժողովրդի լավագույն բարեկամներից մեկի մասին:

Մատենադարանի գիտաշխատող Ստելլա Վարդանյանը ներկայացրեց «Հայ բժշկագիտության պատմության ասպարեզում 1832-2002 թթ. ընթացքում կատարված ուսումնասիրություններն ու ապագա անելիքները» թեման:

Ազգագրագետ Դերենիկ Վարդումյանը խոսեց հայ ազգագրության հիմնական ձեռքբերումների ու հեռանկարների մասին, ընդգծելով, որ թեեւ հայոց մշակութակենցաղային յուրահատկություններին վերաբերող տեղեկությունները գալիս են վաղնջական ժամանակներից՝ ժայռապատկերներ, ազգագրական նյութեր եւ այլն, սակայն հայ ազգագրությունը որպես գիտություն ձեւավորվել է XIX դ. կեսերին՝ բուռն զարգացման հասնելով XX դ. սկզբներին:

Ուրախալի է, որ համաժողովի մասին հնչում են հիմնականում դրական կարծիքներ, մասնակիցները մեծ մասամբ գոհունակություն են հայտնում, բայց, իհարկե, կան նաեւ մասնակի դժգոհություններ ու դիտողություններ. ոմանք բացահայտորեն արտահայտվում են, ոմանք էլ՝ հրաժարվում ու թաքցնում իրենց բացասական կարծիքը այս կամ այն հարցի վերաբերյալ:

Մխիթարյան միաբանության վարդապետ Հարություն Պզտիկյանը իր մտքերն արտահայտելու մեջ բավականին անմիջական է ու ազատ, հետեւաբար, մեզ հետ զրուցելիս նախ բարձր գնահատեց համաժողովը, ապա նշեց աչքի համար անհաճո, մի քանի մանր թվացյալ երեւույթներ: «Այս համաժողովը, իհարկե, մեծ հաջողություն արձանագրեց՝ հայագիտական բոլոր ուժերը համախմբելու փորձը դարձնելով հնարավոր ու իրականանալի: Ամենամեծ ուրախությունս եղավ Երեւանի պետական համալսարանի եւ ԳԱ ակադեմիայի դերը վերստին արժեւորված տեսնելու իրողությունից. մի բան, որ վերջին տարիներին ցավալիորեն մոռացված էր: Ինձ քաջալերում է, որ պետությունն ու եկեղեցին այսօր մեծ կարեւորություն են տալիս հայ ժողովրդի մշակութային արժեքներին՝ հաշվի առնելով ժողովրդի փափագն ու մղումները: Առանց վարանելու կարելի է ասել, որ սա մեր մշակութային վերածննդի առաջին նշանն է, որին պետք է սատարել:

Հետաքրքրական շատ ելույթներ եղան, օրինակ, Լեփսիուսի մասին զեկուցումը նորություն էր, քանզի նա մեզ հայտնի է որպես հայասեր եւ հայ դատին նվիրված անձնավորություն, իսկ գերմանացի բանախոսը զանազան տեսակետներ առաջ քաշեց: Վարկածներից մեկն այն էր, թե իբր Գերմանիան Լեփսիուսին ուղարկել էր որպես լրտեսի, միտումն է եղել հայերին դարձնելու գերմանասեր, մի խոսքով, իբր այնքան էլ անմեղ անձնավորություն չի եղել: Սա արեւմտյան մոտեցում է, քանի որ նրանց համար ազգային հարցերն այնքան կարեւոր չեն, որքան լրտեսական եւ այլ հարցերը:

Հիմա դառնանք կազմակերպչական մի քանի մանրուքների, որոնք տեղացիների համար թերեւս նկատելի չեն, սակայն սփյուռքահայերի զգացումները վիրավորում են, օրինակ՝ թուրքերեն գրություններով ավտոբուսով մեզ պտտելը, «օֆյուլ դեֆտերի» տետրեր տալը, սրանք գուցե երկրորդական են թվում, բայց մեր մշտական ձգտումը հայ հողի վրա ամեն ինչ հայկական տեսնելն է»:

Մեր զրույցին մասնակից դարձավ նաեւ «Հայկական ֆորում» ամերիկյան ամսագրի խմբագիր Վինսենթ Լիման: Համաժողովը համարելով բավականին հաջողված, նա անդրադարձավ կազմակերպչական բնույթի երկու հարցերի: Մասնաճյուղերի նիստերը իրարից բավականին հեռու գտնվող հայագիտական օջախներում անցկացնելը, նրա կարծիքով, մասնակիցներին զրկում է ինչ-որ չափով տարբեր ելույթների ներկա գտնվելուց, իսկ հայաստանյան հայագետներին ճաշի չհրավիրելը՝ սեղանի շուրջ միմյանց հետ մտերմիկ զրուցելու հնարավորությունից:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Հանդիպման վայրը՝ Հայաստան

«Ազգը» մանրամասն անդրադարձել է եգիպտահայ վարժարանների սաների համաշխարհային հավաքի ընթացքին, որ օրերս կայացավ Հայաստանում: Մասնակիցներից համարյա բոլորը պնդում էին, որ այդ մտահղացումը հրաշալի է, եւ առաջիկա տարիներին էլ կցանկանային հավաքվել մայր հայրենիքում, որպեսզի էլ ավելի մոտիկից ծանոթանան ու շփվեն իրենց հայրենակիցների հետ: Իսկ ամենագլխավորը՝ Հայաստանը դարձավ հանդիպման վայր շատերի համար, ովքեր իրենց դասընկերներին չէին հանդիպել 20-30-40-50 եւ ավելի տարիներ: Նշեմ նրանցից մի քանիսին միայն:

Եգիպտահայեր՝ 78-ամյա Արմինե եւ Էդվարդ Փեշտիմալջինները (ԱՄՆ, Նուբարյան վարժարան), Վահե Քարամյանը (Վիրջինիա նահանգ, Նուբարյան վարժարան), Լիզա եւ Վահե Ամիրյանները (Նյու Ջերսի), Լիզբեթ եւ Զավեն Ալաջաջյանները (Կալիֆոռնիա), Հարություն Մեկերյանը (ԱՄՆ, Գալուստյան վարժարան): Վերջինս էլ Եռաբլուր այցելության ժամանակ տեղում նախաձեռնեց հանգանակություն եւ հավաքված 717 ԱՄՆ դոլարը հանձնվեց Եռաբլուրի պանթեոնի սպասարկման ծառայության պետ Ալբերտ Առաքելյանին, ծիսակատարությունների բաժնի պետ, կապիտան Գագիկ Մինասյանին եւ նույն բաժնի սպա Արման Խաչատրյանին, որպեսզի այդ նյութական օգնությունը բաշխվի զոհվածների ընտանիքներին: Հուսանք, գումարները հասցեատերերին կհասնեն:

Եգիպտահայ դոկտոր Հրայր Տեր-Գեւորգյանը Մոնրեալի (Կանադա) ՌԱԿ ատենապետն է եւ իր տիկնոջ՝ Մանուշակ Անգալաթյանի հետ մասնակցում են եգիպտահայ վարժարանների համաշխարհային հավաքին: Դոկտ. Հրայրի մտքով անգամ չէր անցնի, որ հենց Հայաստանում հանդիպելու է իր դասընկերուհուն եւ մոտ դրացուն՝ Մակի Վարժապետյանին, որին չէր տեսել 50 տարի ի վեր: Ջերմ ու մտերմիկ զրույցները, պատանեկան տարիների հիշողությունները երկուսին էլ մտովի տեղափոխեցին Գալուստյան եւ Նուբարյան ազգային, շատ սիրելի վարժարաններ:

Առիթից օգտվելով, դոկտ. Հրայրից ցանկացա իմանալ Մոնրեալի ԹՄՄ գործունեության մասին, եւ թե ինչպե՞ս են պատրաստվում տոնել Վահան Թեքեյանի 125-ամյակը:

- Թեքեյանի մշակութային գործերին շատ մոտիկից եմ առնչվում: Միությունը մշտապես զբաղված է շատ կարեւոր հայապահպան գործունեությամբ, ու մշակութային առօրյան լեցուն է ծրագրերով: Մենք ունենք մեր միության կենտրոնը, եւ գաղութի մի մասը միշտ մեզ հետ է: Մենք, անշուշտ, մասնակցում ենք նաեւ մյուս միությունների ձեռնարկներին, որոնք վերաբերում են գաղութի հարցերին: Իսկ տոնակատարությունների անցկացման մշակված ծրագիր ունենք եւ նոյեմբերի 2-ին կնշենք Վ. Թեքեյանի 125-ամյակը:

Եգիպտահայ Անդրանիկ Չասրչյանը Ֆրեզնոյից է (Կալիֆոռնիա) եւ հինգ տարի է Թեքեյան մշակութային միության ատենապետն է: Միությունը ջանք չի խնայում կալիֆոռնիահայերի, հատկապես երիտասարդների մեջ սերմանելու հայրենասիրությունն ու հայապահպանությունը:

- Դժբախտաբար, այնպիսի երկրի մեջ ենք ապրում, որ կամա թե ակամա, ամերիկյան մեծ ձուլարանը, որի մեջ են մեզ նմանները, լինեն հայ թե այլ ազգի, ամերիկյան դաստիարակություն են ստանում: Դրա դեմն առնել նշանակում է հոսանքին հակառակ լողալ, որ չես կարող: Հետեւաբար մնում է քո ազգի համար բավականաչափ ջանասիրաբար գործել:

- Պրն Անդրանիկ, Ֆրեզնոյում տոնելո՞ւ եք Վ. Թեքեյանի 125-ամյակը:

- Անշուշտ, տոնելու ենք: Ունենք մշակված ծրագիր: Հոկտեմբերի առաջին շաբաթը նախապատրաստել ենք մեծ հանդիսություն, որի ժամանակ ելույթ կունենան շատ ճանաչված արվեստագետներ, մշակույթի ներկայացուցիչներ եւ, իհարկե, Նունե Ավետիսյանը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Տ. ՆԱՂԴԱԼՅԱՆԻ ՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾ

Ռուբեն Ռշտունու ծառայություններից հրաժարվեցին

Շարունակվում են ամբաստանյալների ցուցմունքները

Երեկ Նոր Նորք եւ Ավան համայնքների դատարանի շենքում շարունակվեց Տիգրան Նաղդալյանի սպանության գործի դատաքննությունը: Նախ, տուժողի իրավահաջորդ Հովհաննես Նաղդալյանը հայտարարեց, որ հրաժարվում է իր փաստաբանի՝ Ռուբեն Ռշտունու ծառայություններից: Ըստ Հովհաննես Նաղդալյանի, փաստաբանը շեղվում է գործի ընթացքից: Ուստի եւ որոշվեց, որ տուժողի շահերն այսուհետեւ դատարանում կներկայացնի Տիգրան Նաղդալյանի քույրը՝ Կարինե Նաղդալյանը: Ռուբեն Ռշտունին ոչ մի կերպ չառարկեց արված հայտարարությանը:

Անցնելով բուն դատաքննությանը, նիստի ժամանակ ամբաստանյալ Ֆելիքս Առուստամյանի փաստաբան Զարուհի Փոստանջյանն արդեն երրորդ անգամ դատարանից ժամանակ խնդրեց, այս անգամ 15 օր, գործի նյութերին ծանոթանալու համար: Թեեւ Սարո Արամյանի համբերությունը հատել էր, քանի որ դատարանը մերժեց ժամանակ տրամադրելու Զարուհի Փոստանջյանի միջնորդությանը: Միջնորդության մերժմանը հաջորդեց բացարկը դատավորին: Փոստանջյանի բացարկը նույնպես մերժվեց անհիմն լինելու պատճառաբանությամբ:

Այնուհետեւ դատարանն անցավ ամբաստանյալ Ֆելիքս Առուստամյանի հարցաքննությանը: Հիշեցնենք, որ Առուստամյանը դեռ մի քանի նիստ առաջ հրաժարվել էր իր նախաքննական ցուցմունքներից, իսկ երեկ էլ հայտարարեց, որ չի պատասխանելու ոչ մեկի հարցերին, բացի իր փաստաբանի հարցադրումներից:

Քանի որ ամբաստանյալը «խոստացավ» լռել, պետական մեղադրող Զելիմ Թադեւոսյանը միջնորդեց դատարանին հրապարակել Ֆելիքս Առուստամյանի նախաքննական ցուցմունքները: Միջնորդությունն ընդունվեց, ցուցմունքները հրապարակվեցին:

Զելիմ Թադեւոսյանն այնուհետեւ միջնորդեց դատարանում ցուցադրել Ֆելիքս Առուստամյանի ցուցմունքների տեսաձայնագրությունը: Դիտեցինք: Ըստ Ֆելիքս Առուստամյանի ցուցմունքների, նա նշել էր, թե ինչպես է հանդիպել Ջոն Հարությունյանի հետ, եւ վերջինից տեղեկացել, որ 50 հազար դոլարով սպանության պատվերի գործ կա: Առուստամյանի այն հարցին, թե ում են սպանելու, Ջոն Հարությունյանը պատասխանել է, թե նա աշխատում է ստուդիայում, անունը Տիկո է: Ինչ վերաբերում է սպանության պատվիրատուին եւ այլ մանրամասներին, Ֆելիքս Առուստամյանին ոչինչ հայտնի չի եղել:

Առուստամյանի ցուցմունքով, Տիգրան Նաղդալյանին բավական երկար հետեւելուց հետո, իրենք համար են գտել հայրական տան մոտ սպանել: Այս ամենից հետո, թեեւ Ֆելիքս Առուստամյանն իր հրապարակված ցուցմունքների կապակցությամբ արտահայտվելու իրավունք ուներ, բայց հրաժարվեց:

Այնուհետեւ դատարանն անցավ հաջորդ ամբաստանյալի՝ Գեղամ Շահբազյանի ցուցմունքներին: Շահբազյանը պատմեց, թե ինչպես է հանդիպել Լյովա Հարությունյանի հետ, որն էլ առաջարկել է պատվերով սպանություն կատարել: Թե որտեղից կգտնի Լյովա Հարությունյանը գումարը, վերջինս պատասխանել է, որ ունի ինչ-որ խորտկարան, կվաճառի դա: Որոշ ժամանակ անց Լյովա Հարությունյանը հրաժարվել է, Գեղամ Շահբազյանին ասելով, որ մոռանա առաջարկի մասին:

Գեղամ Շահբազյանը հետագայում խոսել է Հովհաննես Հարությունյանի (Ապեր) հետ, վերջինս նրան ասել է, թե Լյովայի զգջալը ոչինչ, ինքը կտա գումարը: Իսկ թե որտեղից 50 հազար դոլար կգտնի, Ապերը բացատրել է, որ հավանաբար կօգնի Արմեն (Արման) Սարգսյանը: Հովհաննես Հարությունյանը հետաքրքրվել է նաեւ, թե արդյոք Ջոն Հարությունյանը 50 հազարով կհամաձայնի՞ կատարել պատվերը:

Սրանք Գեղամ Շահբազյանի ցուցմունքներն էին, որից հետո դատարանն անցավ հարցաքննությանը:

Ա. Հ.

Պետական հոգածություն կանանց վիճակի բարելավման համար

2002 թ. սեպտեմբերի 25-ին ՀՀ վարչապետի որոշմամբ ստեղծված միջգերատեսչական հանձնաժողովը մշակել է «ՀՀ կանանց վիճակի բարելավման եւ հասարակության մեջ նրանց դերի բարձրացման 2004-2010 թթ. ազգային ծրագրի» նախագիծը: Կազմակերպվեցին սեմինարներ, աշխատանքային հանդիպումներ եւ հստակեցվեց ծրագրի ռազմավարությունը: Ծրագրի նախագիծը հոկտեմբերին պետք է ներկայացվի ՀՀ կառավարության հաստատմանը: Երեկ կառավարության ընդունելության տանը գումարվեց ծավալուն կոնֆերանս, որի ընթացքում եղան քննարկումներ. կանանց եւ տղամարդկանց հավասար իրավունքների եւ հավասար հնարավորությունների ապահովում, կանանց սոցիալ-տնտեսական, առողջապահական վիճակի բարելավում, կնոջ նկատմամբ բռնության եւ թրաֆիկինգի վերացում, կնոջ դերը խաղաղության պաշտպանության եւ շրջակա միջավայրի պահպանման, կրթական, մշակութային եւ նաեւ ԶԼՄ-ների ու կանանց հիմնահարցերի թեմաներով: Կոնֆերանսի աշխատանքները վարում էր ՀՀ սոցիալական ապահովության նախարարի տեղակալ, ծրագրի մշակող միջգերատեսչական հանձնաժողովի նախագահ Կարինե Հակոբյանը: Բացման եւ ողջույնի ելույթներ ունեցան ՀՀ սոցիալական ապահովության նախարարի առաջին տեղակալ Աշոտ Եսայանը, Եվրոպայի անվտանգության եւ համագործակցության կազմակերպության հայաստանյան գրասենյակի տնօրեն Մայկլ Ուայգնըը, ՄԱԿ-ի համակարգող եւ ՄԱԶԾ-ի մշտական ներկայացուցիչ Լիզ Գրանդեն, եվրոպայի անվտանգության եւ համագործակցության կազմակերպության գրասենյակի փորձագետ Ռեթ Լայանը եւ բոլոր շահագրգիռ կազմակերպությունների ներկայացուցիչները:

Կոնֆերանսից հետո բազմաթիվ առաջարկությունները կվերամշակվեն եւ կներառվեն փաստաթղթի մեջ, որն էլ ուղենիշ է լինելու ու նպաստելու է տղամարդկանց եւ կանանց հավասար իրավունքների, սոցիալ-տնտեսական զարգացման հարցերի կարգավորմանը, որպես աղքատության հաղթահարման եւ կայուն հասարակության զարգացման նախապայման: Կարեւորելով ընտանիքի դերն առողջ հասարակության ձեւավորման գործում եւ ազգային պետականության կայացման մեջ, ծրագիրն իր գործողություններում շեշտադրում է կնոջ դերը որպես մոր, ում վստահված է ապագա սերունդների դաստիարակության գործը տղամարդու հետ միասին:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կիրառելի դարձնել գիտության բոլոր ճյուղերում

«Կոմպյուտերային գիտություն եւ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներ» 4-րդ միջազգային գիտաժողովը, որ տեղի կունենա սեպտեմբերի 22-26-ը, Երեւանում, նվիրված է Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի 60-ամյակին: Գիտաժողովը կանցկացվի ԳԱ ակադեմիայի նախագահ Ֆադեյ Սարգսյանի նախագահությամբ, կազմակերպիչն է ԳԱԱ Ինֆորմատիկայի եւ ավտոմատացման պրոբլեմների ինստիտուտը, կազմակերպական կոմիտեի նախագահը՝ ԳԱԱ փոխնախագահ Յուրա Շուքուրյանը:

Գիտաժողովը նպատակաուղղված է աջակցելու գիտական եւ տեխնոլոգիական տեղեկատվության փոխանակմանը համակարգչային եւ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բնագավառում: Ընդգրկված են ոլորտի հետեւյալ ուղղությունները՝ ալգորիթմներ, դիսկրետ մաթեմատիկա, ինֆորմացիայի եւ կոդավորման տեսություն, արհեստական բանականություն եւ կառավարմանն աջակցող համակարգեր, կերպարների ճանաչում եւ պատկերների մշակում, զուգահեռացված պրոցեսներ եւ տվյալների շտեմարաններ, գիտական հաշվարկներ, նախագծում եւ տեստավորում, հեռահաղորդակցություն եւ ցանցեր, ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներ եւ կիրառություններ եւ այլն:

Ծրագրային կոմիտեի կազմում են հայաստանյան, սփյուռքահայ եւ օտարազգի հմուտ մասնագետներ՝ «Վիրաժ Լոջիկ» ամերիկյան ընկերության փոխնախագահ Երվանդ Զորյանը (Մ. Նահանգներ), Ալեքսանդր Ալիխենկոն (Ֆրանսիա), Սամվել Շուքուրյանը (Հայաստան), Մ. Պայդը (Ֆրանսիա) եւ այլք:

Գիտաժողովի մասին ավելի մանրամասն տեղեկանալու նպատակով զրուցեցինք Յուրա Շուքուրյանի հետ:

«Գիտաժողովի հիմնական նպատակը մասնագետներին Հայաստանում կատարվող աշխատանքներին ծանոթացնելն է: Կարեւոր տեղ է հատկացվել գիտության տարբեր բնագավառներում ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների կիրառություններին, այդ թվում՝ լեզվաբանության ոլորտում:

Մեր աշխատանքներին զուգահեռ կսկսվի մեկ այլ համաժողով, որը դարձյալ իրականացնում է ԳԱ ակադեմիան՝ համաշխարհային կոմպյուտերային ընկերության հետ: Հրավիրված մասնագետները կանցկացնեն արագընթաց դասընթացներ հիմնականում նախագծման եւ տեստավորման ուղղությամբ: Դրանք մշտապես ծեռքի տակ ունենալ ցանկացողները հենց տեղում գնելու հնարավորություն կստանան: Դասախոսությամբ հանդես կգա նաեւ պրոֆ. Երվանդ Զորյանը, որը մեծ գործ է կատարել այս ուղղությամբ: Նա մեր ակադեմիայի պատվավոր դոկտոր է, արդեն երկար ժամանակ արդյունավետ համագործակցում ենք նրա հետ», ասաց պրն. Շուքուրյանը:

Գիտաժողովում անցկացվելիք կլոր սեղաններում կքննարկվեն ITAS -ի հասկացրած դրամաշնորհային ծրագրերի արդյունքները: Ինֆորմացիոն եւ ավտոմատացման պրոբլեմների ինստիտուտում նախատեսվում է ստեղծել գիտական արագ հաշվարկների կատարման բաժին: Դրա վերաբերյալ կլսվի առանձին զեկուցում, որով հայ մասնագետներին կհաղորդվեն տվյալ ճյուղի բոլոր մանրամասները: Առանձին քննարկման նյութ կլինի Հայաստանում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացման խնդիրը, կմատնանշվեն դրա զարգացման ուղիները:

Համահայկական միասնական տեղեկատվական դաշտի ստեղծման խնդրի վերաբերյալ մեր հարցին պրն. Շուքուրյանը պատասխանեց, որ համակարգչային այբուբենի ստանդարտի միջազգային ճանաչման ուղղությամբ աշխատանքներ տարվում են, սակայն ամեն անգամ դրանք ուղեկցվում են նորանոր խնդիրներով: «Դա միանգամից լուծվող հարց չէ, պետք է ունենալ ճկուն մեխանիզմներ, մի քանի տարբերակներ եւ գործը առաջ կգնա», ասաց նա:

Նրա համոզմամբ, համահայկական տեղեկատվական դաշտն արդեն իսկ ստեղծված է, ուղղակի կան որոշակի խնդիրներ, որոնք դեռեւս լուծման կարիք ունեն, տարորդականություն դրսեւորելը միմիայն կվնասի գործին: Մասնագետներն այս ուղղությամբ աշխատում են եւ փոխհամաձայնությունների ճանապարհով կհասնեն դրանց վերջնական լուծմանը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Որդան կարմիրը սպասում է իր փրկարարին

Արարատյան հարթավայրի մոռացված հարստությունը

Հարյուրամյակներ շարունակ մեր վայրի բնության ծաղիկը եղել է որդան կարմիրը, որի բոսոր գույները Հայաստանի անունը ճանաչ են դարձրել ողջ աշխարհում: Դեռ մինչեւ անցյալ դարի կեսերը որդան կարմիրը մեծ տարածքներ էր զբաղեցնում Արարատյան հարթավայրում: Այնքան, որ ինչպես նկարագրում է ռուս ճանապարհորդ Շոպենը, էջմիածնի դաշտերում արածող ոչխարների ոտքերը օրվա վերջում ներկված էին լինում վառ կարմիր: Հավաստի վկայություններ կան, որ Ռեմբրանդը, Միքելանջելոն, նաեւ Այվազովսկին, Բաշինջաղյանն ու Սուրենյանցը իրենց կտավներում օգտագործել են որդանի տաք երանգները:

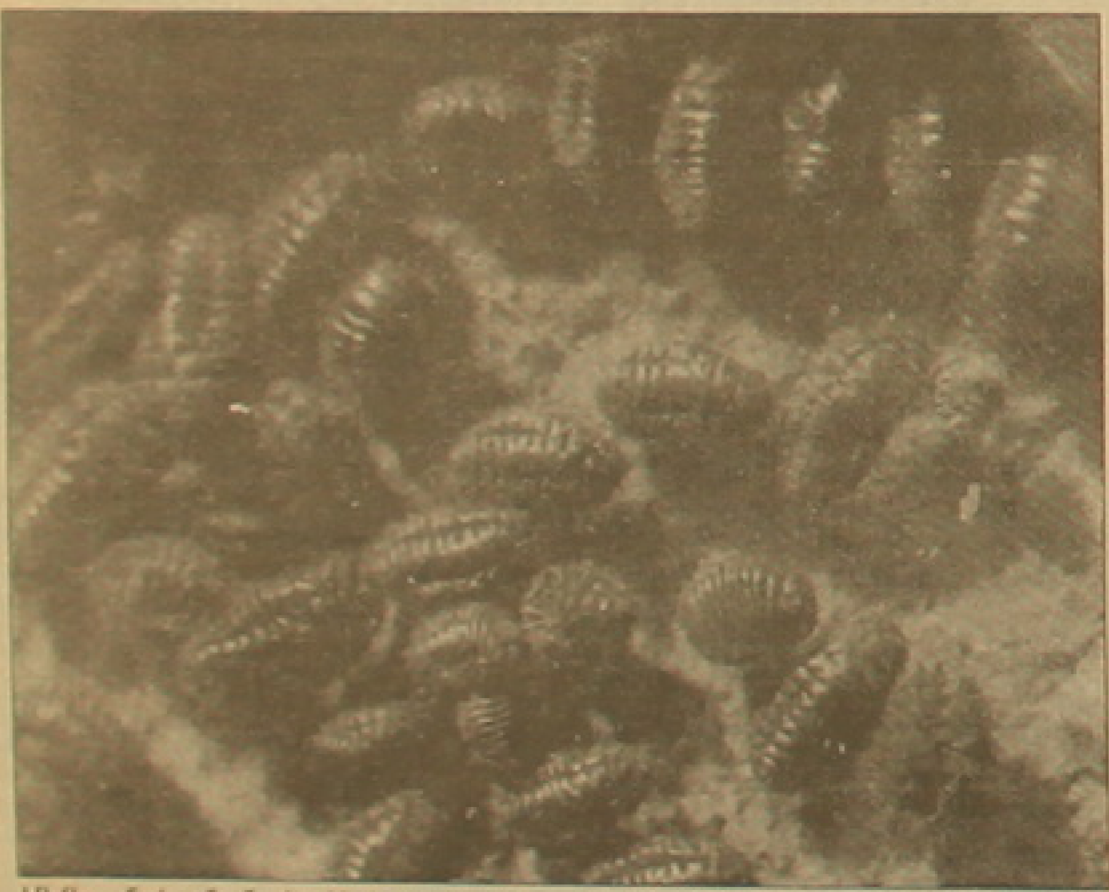

Արդեն 7-8 տարի որդան կարմիրի արգելավայրը լիակատար մոռացության է մատնվել: Ոչ ոքի այսօր չի հետաքրքրում միջատի ճակատագիրը, որեւէ գիտական ուսումնասիրություն չի կատարվում այստեղ: «Վերջին անգամ, երբ եղա արգելավայրում, տպավորությունս ծանր էր ու ճնշող, որդան կարմիրի կերաբույսերը խեղդվում էին խառնիխուռն աճած մոլախոտերի մեջ, գայլուկը փաթաթվել էր նրանց, մնացել էին ստվերում, եւ պարզ է, որ կամաց-կամաց շարքից դուրս են գալու», պատմում է կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, ՀՀ գյուղակադեմիայի թղթակից անդամ Վոլոդյա Ոսկանյանը: Որդան կարմիրի արգելավայրը 2 տեղամաս ունի՝ Արմավիրի մարզի Արազաս գյուղում (200 հա) եւ 47 հա էլ Ջրառաս գյուղում (էջմիածնի կայարանի շրջակայքում): Իհարկե, դրանց վրա կառավարիչներ են կարգված, բայց եղած-չեղած մեկ են: Ինչպես այլ արգելավայրեր, այստեղ էլ այսօր գիտնականի ոտք չի մտնում: Որդանի վիճակը չի հետազոտվում ոչ դաշտային, ոչ էլ լաբորատոր պայմաններում:

Որդան կարմիր միջատը հողի մակերես է դուրս գալիս սեպտեմբերին, եւ միայն այդ ժամանակ, դատելով քանակից, կարելի է ենթադրություններ անել, թե ինչքանով են պահպանվել այս միջատները: Որդանախոտն ու եղեգը, որոնցով սնվում է, աճում են միայն աղակալած հողերի մեջ: Որդանի կերակուրը դրանց կոճղարմատներն են, ապրում է հենց դրանց վրա՝ կենսահյութով հագենալով: Որքան լավ աճեն այդ կերաբույսերը, այնքան որդանն իրեն լավ կզգա: Որդան կարմիրը բնաջնջման սպառնալիքի դասապարտվեց 1960-70 թթ., երբ ինտենսիվ կերպով ձեռնարկվեց Արարատյան հարթավայրի աղուտների յուրացումը: Մինչ այդ որդանի բոլոր բնակատեղիները միասին կազմում էին մոտ 4000 հա: Այն տարածվում էր նաեւ Արաքսի մյուս ափերին, նաեւ դեպի Նախիջեւան: Հայկական տեղամասերում արդյունաբերական կառույցներ հայտնվեցին, ստեղծվեցին արհեստական լճեր, եւ միջատի կենսամիջավայրն աղետալիորեն կրճատվեց: Արդեն այն ժամանակ 200 հա-ի վրա ստեղծվեց որդան կարմիրի արգելավայրը: Սակայն կարճ ժամանակ անց արգելավայրի ցանկապատը մաս-մաս թալանվեց, իսկ այսօր այստեղ անվերահսկելիորեն շարունակվում է նաեւ կենդանիների գերարածեցումը: Խախտվել են կերաբույսերի աճի համար նպաստավոր էկոլոգիական բոլոր պայմանները: Այստեղ այսօր այնպիսի բուսատեսակներ են աճում, որոնք խանգարում են որդանախոտի ու եղեգնի նորմալ աճին: Ժամանակին դրանք անխնա ոչնչացվում էին: Կենսաբանական գիտությունների դոկտոր Նազիկ Խանջյանի համոզմամբ, որդան կարմիրը կորստից փրկելու առաջին քայլը պիտի լինի արգելավայրին արգելոցի կարգավիճակ տալը, որը պահպանության ավելի խիստ ռեժիմ է նախատեսում, այսինքն բացառում է տնտեսական գործունեություն, մարդկային որեւէ միջամտություն: Ընդամենը 2 ամիս առաջ ՀՀ կառավարությունը հաստատեց նաեւ որդան կարմիր արգելավայրի կանոնադրությունը: Սակայն առայժմ սա ընդամենը որոշում է թղթի վրա, եւ հայտնի չէ, հետեւողականություն կցուցաբերվի՞ արդյոք, թե կկրկնվի նույնը, ինչ մյուս արգելավայրերի դեպքում է, այսինքն, կանոնադրությունները կան, բայց դրանց առկայությունը լոկ ձեւական իրողություն է:

Կենսաբանական գիտությունների դոկտոր Անդրանիկ Բարսեղյանը իր գիտական գործունեության 15-20 տարիները նվիրել է որդան կարմիրի ուսումնասիրությանը: Նա պատմում է, որ տարիներ առաջ, դաշտային գիտահետազոտական աշխատանքներ կատարելուց հետո Երեւան է վերադարձել վերնաշապիկի թեւքերը կարմրած վիճակում: Լաբորատոր ուսումնասիրությունը պարզել է, որ դրանք իսկապես ներկված են եղել որդանի ներկով: Գիտնականը ցավով է խոսում այն վիճակի մասին, որում հայտնվել է «Արարատյան հարթավայրի պարծանքը»:

Ոչ վաղ անցյալում ՀՀ կենդանաբանության ինստիտուտում ստեղծվել էր հատուկ լաբորատորիա՝ ջերմատնային պայմաններում որդան կարմիրի բազմացման ու ներկանյութի ստացման համար: Նույնիսկ մեկ վեգետացիոն շրջանում հաջողվեց բույսի մի քանի թերք ու որդանի մի քանի սերունդ ստանալ: Բայց այդպես էլ լայն արտադրություն չներդրվեց: Էրմիտաժի ղեկավարության խնդրանքով այնտեղ ուղարկվեց ներկի որոշակի քանակ՝ դարերի ընթացքում խունացած գեղանկարչական մի շարք գլուխգործոցների վերականգնման համար: Հրաշալի արդյունքներ եղան, եւ կենդանաբանության ինստիտուտին անմիջապես առաջարկեցին պայմանագրային աշխատանքներ նախաձեռնել արտասահմանյան կարմրաներկի արտադրությունը կազմակերպելու համար: Սակայն լաբորատորիայի վարիչ Ռոբերտ Սարգիսովի մահից հետո որդանի հետ կապված բոլոր աշխատանքները դադարեցվեցին:

Որդան կարմիր ողջ աշխարհում ընդամենը 3 տեղ կա՝ Լեհաստան, Մեքսիկա եւ Հայաստան: Երանգների բացառիկ հարստությամբ ու ամրությամբ ամենաարժեքավորը համարվում է հայկական որդանը: Հայկական գորգերի, կարպետների, կանանց հանդերձանքի (հատկապես շալերի) ստեղծման մեջ շռայլորեն օգտագործվել են որդան կարմիրի հարուստ նրբերանգները: Որդան կարմիրը այլ անգնահատելի արժանիքներ եւս ունի. դրանից ստացված ճարպն ու պարարտանյութերն օգտագործվել են հողագավերի բուժման, ջերմությունն իջեցնելու, իբրեւ հակաբորբոքային ու հակաբեղմնավորիչ միջոց: Առանց երկմտելու որդան կարմիրը կարելի է օգտագործել նաեւ սննդի ու օծանելիքի արդյունաբերության մեջ:

Այսօր սինթետիկ ծագման ներկանյութերը գրավել են այս ասպարեզները՝ անդառնալի վնասելով մեր ու եկող սերնդի առողջությունը: Կենսաբան գիտնականների մեծամասնության կարծիքով, եթե որեւէ մեկը լրջորեն ձեռնարկի որդանի ներկանյութի վերակենդանացման ծանր առաքելությունը, դեռեւս հնարավոր է փրկել այն: Որդան կարմիրի արտադրությունը բանկ հաճույք է լինելու: Ըստ հաշվարկների 1 հա-ից կարելի է հավաքել 40 կգ միջատ: 1 կգ կենսազանգվածից կարելի է ստանալ ընդամենը 50 գ բյուրեղացված ներկ: Միջատների կշռի 5 տոկոսն է միայն կազմում ներկի բաղադրությունը: Բացի այդ, պարզվել է, որ միջատների հավաքման տեխնիկական միջոցները ոչ ցանկալի, ոչ էլ արդյունավետ են: Ձեռքի աշխատանքի հին ու փորձված մեթոդն է միակ նախընտրելին: Պետք է գտնել այն գործարարին ու ներդնողին, ում կարող է հետաքրքրել խնդիրը, ով դրա

գոյության մասին, հնարավոր է, պատկերացում անգամ չունի: Միջոցներ են հարկավոր ուսումնասիրության, կարմիր ներկի ստացման տեխնոլոգիական մեթոդների մշակման համար: Այսօր Արարատյան դաշտավայրում հողերն աղուտանում են: Գիտնականները խոսում են անապատացման ու էրոզիայի վտանգի մասին: Բայց, ինչպես ասում են, չկա չարիք առանց բարիքի: Տվյալ դեպքում խիստ հավանական է, որ նույնիսկ բազմաթիվ անցանկալի գործոնների առկայությամբ նպաստավոր պայմաններ են ստեղծվել որդանի կերաբույսերի զարգացման համար, որոնք բազմանում են բացառապես աղակալած հողերում: Այնպես որ նրանք, ովքեր կխիզախեն կյանք տալ որդանի փրկության հրաշալի գաղափարին եւ միջոցներ չեն խնայի դրա համար, մի օր լիուլի վարձատրվելու են: Հիշենք, որ այն, ի վերջո, լայնորեն արդյունահանվել է ու նույնիսկ արտահանվել Հայաստանից:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

Ադրբեջանում Իլհամ Ալիեւն այլընտրանք չունի

Նախագահական ընտրություններում նրա հաղթանակը երաշխավորված է ԱՄՆ-ի աջակցությամբ

Ադրբեջանի նախագահական ընտրությունները նշանակվել են հոկտեմբերի 15-ին: Ամենայն հավանականությամբ, դրանց արդյունքները կանխորոշված են: Այդ առումով պատահական չէին նախագահ Հեյդար Ալիեւի որդու՝ Իլհամի նշանակումը Ադրբեջանի վարչապետի պաշտոնում, առավել եւս՝ սեպտեմբերի սկզբներին նրա ԱՄՆ, որտեղից էլ Անկարա կատարած հաջորդական այցելությունները:

Սեպտեմբերի 17-ի համարում «Ազգը» անդրադառնալով այցելություններին, նշել էր, որ Իլհամ Ալիեւն Անկարայում ընտրությունների առնչությամբ հայցել է Թուրքիայի ղեկավարության աջակցությունը: Սա հիմք տվեց ենթադրելու, որ նրան աջակցում է պաշտոնական Վաշինգտոնը: Այլապես ընտրություններում նախապես «Մուսավաթ» կուսակցության նախագահ Իսա Ղամբարին աջակցող Անկարան հրաժարվելով նրանից, աջակցություն չէր խոստանա Իլհամ Ալիեւին:

Ինչ վերաբերում է ադրբեջանական ընդդիմադիր ուժերին, թեեւ նրանք ոչ մի կերպ չեն հաշտվում նախագահական ընտրություններում որդի Ալիեւի թեկնածության հետ, ամեն կերպ վարկաբեկելով նրան, բայց եւ այնպես Վաշինգտոնի աջակցության հանգամանքին փաստեղյակ են: Այս հանգամանքը հավասարակշռությունից հանում է նրանց, այն աստիճանի, որ նրանք Իլհամին վարկաբեկելիս անցնում են բոլոր սահմանները: Դրա հետ անխնա շահարկվում է Հեյդար Ալիեւի վատառողջությունը, չարաբաստիկ կանխատեսումներով, թե նա արդեն մահացած է:

Սեպտեմբերի 17-ին ադրբեջանական ընդդիմության ներկայացուցիչներից Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատի հիմնադիր կազմի անդամ Զարդուշտ Ալիզադեն շահարկման հերթական փորձ է արել: Նա նշել է, որ եթե Հեյդար Ալիեւը դեռեւս չի մահացել, ուրեմն մահամերձ է, իսկ նրա խաղամոլ որդին որքան էլ օտար լինի երկրի շահերին, ժողովրդին է պարտադրվում իբրեւ նախագահ:

Այս ամենով հանդերձ, Ալիզադեն ընտրություններում անհամեմատ գերադասելի է համարել Իլհամ Ալիեւի շանսերը, միաժամանակ խոստովանել է, որ ընդդիմությունը պառակտված է: Այս խոստովանությունը հազիվ թե բխի ընդդիմության ուժի նկատմամբ թերահավատությունից: Ուրեմն, պայմանավորված է Իլհամին Վաշինգտոնի ցուցաբերած քաղաքական աջակցության գիտակցությամբ, որն Ալիզադեին հուսահատության է հասցնում:

Այլ կերպ, Ադրբեջանի նախագահի պաշտոնում Իլհամ Ալիեւն այլընտրանք չունի, իսկ Վաշինգտոնը նրա երաշխավորն է: Քանի որ Ադրբեջանը Վրաստանի հետ ընդգծված ամերիկամետ կողմնորոշում է որդեգրել արտաքին քաղաքականության մեջ, ուստի Իլհամին Վաշինգտոնի աջակցությունը հարց է առաջադրում. «Արտաքին կողմնորոշման հարցում Ադրբեջանը այլընտրանք ունի՞, թե՞ ոչ»:

Այս հարցին «Զերկալո» թերթի սեպտեմբերի 4-ի համարում հրապարակված հոդվածով անուղղակիորեն պատասխանել է Միրկադիրովը: «ԱՄՆ-ը կարող է կորցնել Ադրբեջանը» խորագրով հոդվածում Միրկադիրովը գրում է. «Ինչ-որ առիթով ես զրուցում էի մեն ամերիկացի դիվանագետի հետ, որը ժամանակ առ ժամանակ Բաքվում է լինում: Զրույցներից մեկի ընթացքում նրան նախազգուշացրի Ադրբեջանում որդեգրած արտաքին կողմնորոշումը վերանայելու, այսինքն՝ երկրում ռուսամետ ուժերի իշխանության գալու վտանգի մասին: Նա ծիծաղեց, ամերիկացիներին յուրահատուկ ցինիզմի հասնող անկեղծությամբ ասաց. «Ոչ մի վտանգ էլ չկա: Յուրաքանչյուր ռուսամետ գործիչ իշխանության գալով Ադրբեջանում, տառացիորեն վեց ամիս հետո կդառնա ամերիկամետ»: Մի խոսքով նա բացահայտ ակնարկեց, որ ամեն ինչ որոշում են ռազմական հզորությունն ու խոշոր կապիտալը, որոնց տիրապետում է ԱՄՆ-ը»:

Թեեւ Միրկադիրովը փորձում է հերքել ամերիկացի դիվանագետին, սակայն այս փորձով ընդամենը ընդգծվում է հուսահատությունը: Ուրեմն Ադրբեջանն արտաքին քաղաքականության մեջ անվերապահորեն դեպի ԱՄՆ կողմնորոշվելիս ամերիկացիներին անձնատուր է եղել: Քանի որ անձնատուր լինելը ենթադրում է խուսանավելու հնարավորության բացառում, ուստի բացառվում է, որ ամերիկացիներն ականջ դնեն ադրբեջանական ընդդիմության հուսահատ ճիչերին:

ՀԱԿՈԲ ԶԱՔԱՐՅԱՆ

Նյու Յորքում եւ Կալիֆոռնիայում ձերբակալվել են քուրդ ահաբեկիչներ

ԱՄՆ հատուկ ծառայությունների տվյալներով, երկրի տարածք են թափանցել «Անսար ալ իսլամ» ահաբեկչական խմբավորման գործակալներ: Խմբավորումը վտանգավորությամբ չի զիջում «Ալ Ղաիդային», նշում են ՀԴԲ-ի ներկայացուցիչները:

«Անսար ալ իսլամը» մասնավորապես պատասխանատու է Բաղդադում ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանի պայթեցման համար: NBC հեռուստաընկերությունը հաղորդում է, որ հիմնականում քրդերից բաղկացած այդ խմբավորումը գործում է ոչ միայն Իրաքում (ինչպես կարծում էին անցյալում), այլեւ օտար երկրներում:

ՀԴԲ հակաահաբեկչական ստորաբաժանման փոխտնօրեն Պետ դ'Ամուրոն NBC-ի թղթակցին ասել է, որ ԱՄՆ-ում ձերբակալված քուրդ ահաբեկիչները «բավականաչափ հետախուզական տվյալներ ունեն, ինչը լուրջ մտահոգության տեղիք է տալիս»: Նրա խոսքերով, «Անսար ալ իսլամի» գործակալներ են ձերբակալվել Նյու Յորքում, Լոս Անջելեսում եւ Սան Դիեգոյում: Ամերիկյան հատուկ ծառայություններն առայժմ չգիտեն ձերբակալվածների ստույգ դիտավորությունները, բայց ենթադրում են, որ միջոցների հայթայթումից եւ կողմնակիցների հավաքագրումից բացի, նրանք նաեւ ապագա հարձակումների թիրախներ են ընտրել:

Արաֆաթն Իսրայելին զինադադարի կոչ է անում

Պաղեստինյան ինքնավարության նախագահ Յասեր Արաֆաթը չորեքշաբթի օրը դատապարտել է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում ԱՄՆ-ի դրած վետոն: Խոսքն Արաֆաթին արտաքսել որոշած Իսրայելին դատապարտող բանաձեւի մերժման մասին է:

Ֆրանս պրեսը հաղորդում է, որ ԱՄՆ-ի դիրքորոշումը պախարակելուց հետո Արաֆաթը Իսրայելի հեռուստատեսությանը տված հարցազրույցում հայտարարել է, որ ինքն ուզում է զինադադար կնքել Իսրայելի հետ: «Ես զինադադար եմ ուզում... Ամենքը խաղաղություն են ուզում հանուն Մերձավոր Արեւելքի եւ երկու ժողովուրդների գալիք սերունդների»:

Նախօրեին Արաֆաթի խորհրդական Ջիբրիլ Ռաջուբը հանդես է եկել հրադադարի առաջարկությամբ, բայց Իսրայելից մերժում էր ստացել:

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի վետոյի կապակցությամբ Արաֆաթն ասել է. «Միջազգային լռությունը մեզ չի թուլացնի»: Ֆրանս պրեսը հիշեցնում է, որ նա արդեն 20 ամիս շրջափակված է Ռամալլայի իր կենտրոնակայանում: Քաթարի «Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում պաղեստինցի առաջնորդը նշել է, որ «ԱՄՆ-ի վետոն «Իսրայելին խրախուսում է գործի դնել արտաքսելու որոշումը»:

Իսրայելա-պաղեստինյան բանակցություններում պաղեստինցի պատասխանատու Սաեբ Էրակաթն իր հերթին հայտարարել է, թե հիշյալ բանաձեւի մերժումը եղել է «ՄԱԿ-ի սեւ օրը»: Նա հույս է հայտնել, թե Իսրայելն այդ մերժումը «չի մեկնաբանի որպես Արաֆաթին սպանելու թույլտվություն»:

Իսրայելի արտգործնախարար Սիլվան Շալոմը, սակայն, գոհունակություն է արտահայտել վետոյի կապակցությամբ: Հիշեցնենք, որ Անվտանգության խորհրդում Սիրիայի եւ Սուդանի ներկայացրած հակաիսրայելական բանաձեւի քվեարկության ժամանակ խորհրդի 11 անդամներ կողմ էին արտահայտվել, 3-ը ձեռնպահ էին մնացել (Բուլղարիա, Գերմանիա, Մեծ Բրիտանիա): Դեմ էր արտահայտվել միայն ԱՄՆ-ը, որն էլ ի վերջո վետո էր դրել բանաձեւի վրա:

Հաղորդվում է նաեւ, որ երեկ Գազայի հատվածում՝ պաղեստինցի գաղթականների Նուսեյրաթ ճամբարում իսրայելցի զինվորները գնդակահարել են «Համաս» արմատական շարժման ակտիվիստներից մեկին: Խոսքն իսլամիստների տեղական բաժանմունքի ղեկավարի մասին է: Իսրայելական աղբյուրների համաձայն, միաժամանակ ձերբակալվել են պաղեստինցի 3 ծայրահեղականներ, որոնցից մեկը կին մահապարտ է:

Պ. Ք.

ԱՄՆ

Սորոս. «Բուշի քաղաքականությունն ալերգիա է առաջացնում»

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի վարչակազմի քաղաքականությունն «ալերգիա է առաջացնում» մյուս երկրներում, ինչպես նաեւ կասկածի տակ դնում ամերիկյան արժեքներն աշխարհում եւ ԱՄՆ-ի գերիշխող դերը: Այդ մասին հայտարարել է ամերիկացի հայտնի միլիարդատեր, «Բաց հասարակություն» ֆոնդի հիմնադիր Ջորջ Սորոսը ԱՄՆ Պետդեպարտամենտի աջակցությամբ կազմակերպված հանդիպման ժամանակ:

Սորոսի կարծիքով, Բուշի վարչակազմի քաղաքականությունը բաղկացած է երկու հիմնական կետից: Առաջին, ԱՄՆ-ը պետք է բոլոր ջանքերը գործադրի աշխարհում իր ազդեցությունը պահպանելու համար: Երկրորդ, ԱՄՆ-ն իրավունք ունի հասցնելու կանխիչ հարվածներ: Ամերիկացի ներկայիս քաղաքական ղեկավարներին Սորոսն անվանում է «գերազանցության գաղափարախոսության քարոզիչներ»: «Նրանց տեսակետները հիմնվում են գլխավորապես այն դրույթի վրա, թե միջազգային հարաբերություններն ուժի հարաբերություններ են, որը կառավարում է միջազգային իրավունքը», հայտարարել է նա:

Վերջերս Սորոսը որոշել է իր գործունեությունը «կենտրոնացնել ԱՄՆ-ի վրա, որտեղ որոշվում է աշխարհի ապագան»: «Կոմերսանտ» թերթը հիշեցնում է, որ ավելի վաղ Սորոսը որոշել էր մասնակցել 2004 թ. նախագահական ընտրություններում Բուշի պարտությանն ուղղված արշավին եւ դեմոկրատ ընդդիմության ֆինանսավորմանը հատկացնել 10 մլն դոլար:

Արտակարգ դրություն ԱՄՆ-ի արեւելքում

Մայրաքաղաք Վաշինգտոնում, Վիրջինիայի եւ Մերիլենդի նահանգներում երեկվանից արտակարգ դրություն է հայտարարվել, որն ուժի մեջ է նաեւ այսօր: ՌԻԱ գործակալությունը հաղորդում է, որ ԱՄՆ արեւելյան ափի բնակավայրերում արտակարգ դրության հաստատումը կապված է «Իզաբել» փոթորկի մոտենալու հետ:

Կառավարության պաշտոնական ծանուցման մեջ բոլոր դաշնային նախարարություններին ու գերատեսչություններին եւ Վաշինգտոնի գործադիր իշխանության կառույցներին կարգադրված էր հինգշաբթի օրը փակ մնալ: Քաղաքական բոլոր հիմնարկները փակ են նաեւ այսօր:

Վաշինգտոնի բոլոր դպրոցներում հինգշաբթի եւ ուրբաթ օրերին ընդհատված են պարապմունքները: Որոշ դպրոցներ կարող են օգտագործվել որպես փոթորկից տուժողներին օգնություն ցույց տալու վայրեր:

ԱՄՆ եղանակի ազգային ծառայության տվյալներով, «Իզաբել» փոթորկի էպիկենտրոնում քամու արագությունը հասնում է ժամում 175 կիլոմետրի (վայրկյանում 49 մետր): Փոթորիկն իր հետ բերում է սաստիկ անձրեւներ: Այս կապակցությամբ Վաշինգտոնի որոշ շրջաններում պաշտպանական շտապ միջոցներ են ձեռնարկվել:

Երեկ առավոտյան ժամը 11-ից Վաշինգտոնում ընդհատվել է մետրոյի եւ ավտոբուսների երթեւեկությունը: Նախագահ Ջորջ Բուշը երեկ ուղղաթիռով հեռացել է Սպիտակ տնից, որպեսզի ապաստանի Քեմփ Դեյվիդում (Մերիլենդի նահանգ) գտնվող իր մերձքաղաքային նստավայրում:

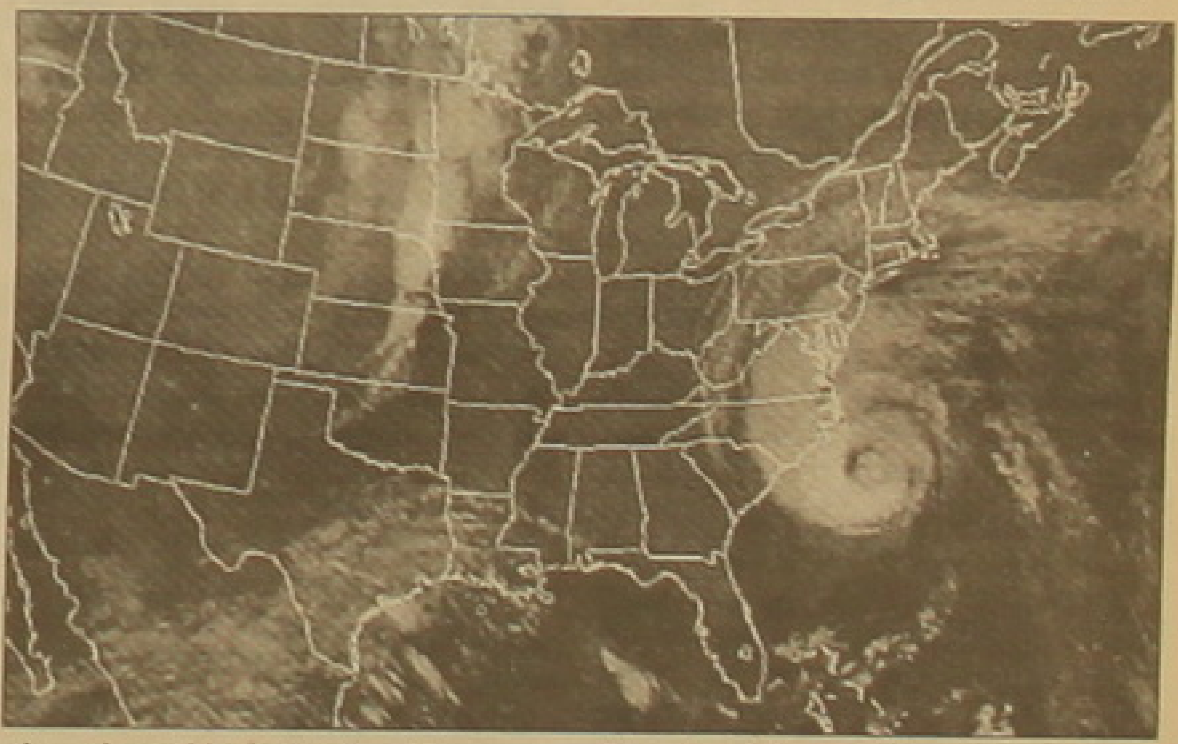

«Հուսեյնն իրաքցիներին հարձակման կոչ է անում»

Նա Բիլ Գեյթսի չափ հարուստ է

«Ալ Արաբիա» հեռուստաընկերությունը եթեր է հեռարձակել Իրաքի նախկին ղեկավար Սադդամ Հուսեյնի ելույթի ձայնագրությունը: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ տապալված բռնապետը սեփական ժողովրդին կոչ է արել ավելի մեծ դիմադրություն ցույց տալ ամերիկացի զավթիչներին, ավելի հաճախ հարձակվել թշնամիների վրա:

Իրաքցիներին նաեւ կոչ է արվում դրամ նվիրաբերել պարտիզանական պայքարին եւ բողոքի ձեռնարկումներ կազմակերպել: «Թշնամու զորքերն սկսում են հոգնել», պնդում է ձայնի տերը, որն ամերիկացի զինվորներին առաջարկում է անմիջապես եւ անվերապահորեն հեռանալ Իրաքից, քանի որ «պատճառ չկա ավելի մեծ կորուստներ կրելու, որոնք աղետալի կլինեն Ամերիկայի համար»:

«Ալ Արաբիայի» տվյալներով, ձայնագրությունը կատարվել է սեպտեմբերի կեսերին: Ասոշիեյթեդ պրեսը հիշեցնում է, որ Հուսեյնի վերջին ձայնագրությունը հեռարձակվել էր սեպտեմբերի 1-ին «Ալ Ջազիրա» հեռուստաալիքով: ԿՀՎ-ի փորձագետները հավաստել էին, որ ձայներիզի վրա իրոք Սադդամ Հուսեյնի ձայնն է:

Միաժամանակ հաղորդվում է, որ Սադդամ Հուսեյնի անձնական կարողությունը մոտ 40 մլրդ դոլար է: Այս տեղեկությունը հրապարակել է Իրաքի անցումային կառավարության առեւտրի նախարար Ալի Ալաուին: Նրա խոսքերով, իրաքցի ղեկավարը կեղծ ֆիրմաների միջոցով իր բանկային հաշիվներին փոխանցել է երկրից արտահանված նավթի եկամուտների մոտ 5 տոկոսը:

Ալաուին հայտարարել է, որ կառավարությունը բոլոր ջանքերը կգործադրի այդ փողերը գտնելու եւ հետ բերելու նպատակով: Նրա տվյալներով, արտասահմանյան բանկերում սառեցված իրաքյան պետական միջոցների ծավալը կազմում է մոտ 8 մլրդ դոլար:

Ամերիկյան «Ֆորբս» հանդեսի հետազոտությունների համաձայն, աշխարհի ամենահարուստ մարդու՝ Բիլ Գեյթսի կարողությունը գնահատվում է 40,7 միլիարդ:

Ազգային երաժշտագիտության ջատագովը

Գեւորգ Գյոդակյանի 75-ամյակի առթիվ

Կյանքի սրընթաց արագությունը թերեւս կարող է կանգնեցնել հոբելյանները, երբ տոնակատարության օբյեկտին ուղղված սեւեռուն հայացքը թույլ է տալիս մեկ ակնթարթում տեսնել... ամբողջականությունը եւ, վերջին հաշվով, ըստ Բլեյքի՝ հավերժությունը:

Իսկ գիտնականի հոբելյանը հազվադեպ է դառնում համաժողովրդական, քանզի գիտությունը բնույթով ոչ թե զանգվածային է, այլ գրասենյակային: Սակայն միջավայրին մերվելը եւ աշխարհի վրա իսկական գիտության ներգործությունը, որոնք իրականացվում են ժառանգման, գաղափարների եւ անհատական փորձի տարածման միջոցով, ուսուցչության, լուսավորչականության, գիտաամբիոնային գործունեության եւ աշխատանքի այլ ձեւերի միջոցով, վկայում են գիտական իմացության լայնության եւ արտաժամանակյա բնույթի մասին:

Այսօր նշվում է Հայաստանի արվեստի վաստակավոր գործիչ Գեւորգ Շմավոնի Գյոդակյանի՝ հայկական երաժշտագիտության ավագագույն գործչի հոբելյանը, որն արդեն 20 տարեկանում ընտրեց գիտնականի ուղին՝ Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայում ստեղծելով եւ գլխավորելով ուսանողական առաջին գիտական ընկերությունը: 1951 թ. կոնսերվատորիան երկու մասնագիտության գծով ավարտելով հայտնի պրոֆեսորների մոտ (երաժշտագիտություն՝ Գ. Գ. Տիգրանովի, դաշնամուր՝ Գ. Վ. Սարաջեւի) կատարելապես տիրապետելով երկու մասնագիտություններին (նա կոնսերվատորիայի անվանական կրթաթոշակառու էր), Գյոդակյանը 1952 թ.-ից երեք տարի սովորել է Մոսկվայի Պ. Ի. Չայկովսկու անվան կոնսերվատորիայի ասպիրանտուրայում (ղեկավար՝ Բ. Մ. Յարուստովսկի):

Իր հետագա կյանքը կապելով Հայաստանին (հետաքրքրական է նշել, որ նշանավոր քանդակագործ Հակոբ Գյուրջյանը նրա տատի եղբայրն էր), Գյոդակյանն իր բոլոր փայլուն ունակությունները կենտրոնացրել է հայկական երաժշտության ճանաչման եւ առաջընթացի, ազգային գիտության կազմակերպման, հայկական մշակութային ժառանգության համակողմանի ուսումնասիրման վրա: Երիտասարդ Գյոդակյանի լայն հետաքրքրություններն արդեն 50-ական թթ. վերջերին կանխորոշեցին նրա գործունեության երկու կողմերը. 1957 թ. մինչեւ օրս նա Հայաստանի ԳԱ արվեստի ինստիտուտի գիտաշխատող է, եղել է գիտական քարտուղար, 1965 թ.-ից՝ երաժշտության բաժնի վարիչ, 1979-ից՝ փոխտնօրեն: Արվեստի ինստիտուտում Գյոդակյանը գլխավորեց երիտասարդ գիտնականների դաստիարակման աշխատանքը, վերջին 20 տարում պատրաստելով թեկնածուական 8 դիսերտացիա:

Գործունեության երկրորդ կողմը կապված էր Հայաստանի կոմպոզիտորների միության հետ. դա հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործության ինտենսիվ զարգացման ու ծաղկման ժամանակաշրջան էր: 1959 թ. կոմպոզիտորների միություն ընդունվելով, Գյոդակյանը դարձավ հայկական երաժշտագիտության առաջատարներից մեկը, տարիներ շարունակ վարչության անդամ էր, իսկ 1973-91 թթ.՝ վարչության երաժշտագիտության գծով քարտուղար: Հայաստանի երաժշտագետների (գիտնականների, քննադատների, հրապարակախոսների, դասախոսների, լուսավորիչների) բազմածավալ գործունեությունն այն տարիներին հասավ անվիճելիորեն բարձր մակարդակի, որը Գյոդակյանի ծառայություններից մեկն է: Իր շուրջը համախմբելով մի խումբ համախոհ գործընկերների, նա նպաստում էր ԽՍՀՄ խոշորագույն քաղաքներում մեր գիտնականների վարկի բարձրացմանը: Կարելի է պնդել, որ 70-80-ական թթ. հայ-ռուսական մշակութային կապերի ակտիվ զարգացման մեջ եւ այն բանում, որ «ազգային երաժշտական դպրոց» հասկացությունն իր մեջ ներառավ ինչպես կոմպոզիտորներին, այնպես էլ երաժշտագետներին, նույնպես մեծ վաստակ ունի Գյոդակյանը:

Այս կապակցությամբ արժե հիշատակել միջհանրապետական հոբելյանական գիտական խորհրդաժողովների կազմակերպման մասին, որոնց արժեքավոր նյութը կազմեցին հեղինակների կոլեկտիվների ժողովածուները: Խորհրդաժողովների թվում են Կոմիտասի 100-ամյակին (1969), հայկական օպերայի 100-ամյակին (1970), Ա. Սպենդիարյանի 100-ամյակին (1972), Ա. Խաչատրյանի 70-ամյակին (1978. ինքը՝ կոմպոզիտորը նշում էր, որ «դա հատկապես իր ստեղծագործությանը նվիրված առաջին գիտաժողովն է»), Ա. Տիգրանյանի 100-ամյակին (1979), Ռ. Մելիքյանի 100-ամյակին (1983) նվիրված միջոցառումները:

Գլխավորելով խորհրդաժողովները եւ մասնակցելով դրանց, վերահսկելով հրատարակչական ամբողջ գործընթացը (ի դեպ, Գյոդակյանի հրատարակչական վիթխարի գործունեությունը չի սահմանափակվում հիշյալ խորհրդաժողովներով), Գյոդակյանն իրեն դրսեւորում էր թե որպես գեղարվեստական հակումներով ու գեղագիտական չափանիշներով երաժիշտ եւ թե որպես գիտնական, երեւան բերելով պրոբլեմատիկա, որն ազգային կամ մենագրական համատեքստից անցնում էր համընդհանուր, ազգամիջյան համատեքստ:

Եղել են նաեւ բացառություններ, ինչպես «Ռոմանոս Մելիքյան: Կյանքը եւ գործունեությունը» մենագրությունը (Երեւան, 1960), որը հրատարակված 6 գրքերի մեջ առանձնահատուկ տեղ է զբաղեցնում: Լինելով Գյոդակյանի թեկնածուական դիսերտացիան, այն դարձավ առաջին համակողմանի հետազոտությունը Մելիքյանի՝ «հայ դասական ռոմանս ստեղծողի» (էջ 232) մասին: Մենագրության հեղինակը մանրակրկիտ ուսումնասիրում է Մելիքյանի կամերային վոկալ քնարերգության բազմազանությունը՝ բացելով տվյալ ժանրի ապագա հետազոտությունների ուղին:

Հայկական երաժշտագիտության համար մեծ նշանակություն ունեցան 20-րդ դարի առաջին կեսի հայ երաժշտությանը վերաբերող աշխատանքները: Մասնավորապես, «Ակնարկ հայ երաժշտության պատմության» կոլեկտիվ աշխատության մեջ (համահեղինակներ՝ Ք. Քուշնարյան, Մ. Մուրադյան, Երեւան, 1963) Գյոդակյանն առաջին անգամ ներկայացրել է սովետահայ երաժշտության պատմական զարգացումը ընդհուպ 1960-ական թթ.՝ հազվագյուտ փաստ խորհրդային երաժշտագիտության մեջ, որն այդ տարիներին խուսափում էր ընդհանրացումից:

Ինչպես ընդգծում է ինքը՝ Գյոդակյանը, գիտության մեջ իրեն «նախ եւ առաջ հետաքրքրել է այս կամ այն երեւույթի պրոբլեմատիկան»: Տեսության, պատմության եւ երաժշտական գեղագիտության հարցեր, բանահյուսության եւ ժամանակակից պրոֆեսիոնալ երաժշտության փոխադարձ կապ, հայկական ժողովրդական երաժշտության լադային համակարգի կառուցվածքային առանձնահատկություններ, այդ նույն համակարգի ձայնային կապերում արտացոլվող ինչյունային ֆունկցիոնալ ձգողականությունների, ազգային նոտագրության հիմնահարց (1996 թ. հոդվածից մեջբերենք կարեւոր միտք. «Խազերն առաջին հերթին ծառայում են շարականների-երաժշտական տեքստի նախահիմքի մետրոռիթմի եւ դրան սերտորեն առնչվող տեքստի ներքին տրոհման տրամաբանության հայտնաբերմանը») սա է Գեւորգ Գյոդակյանի աշխատանքների հիմնական թեմատիկան:

Ռ. Մելիքյանից՝ բացի, Գյոդակյանի գիտական ուղեբեռում (ժողովածուներում, զանազան, այդ թվում արտասահմանյան, հանրագիտարաններում, մասնագիտական հանդեսներում հոդվածների թիվը մոտենում է 200-ի) հատուկ տեղ են զբաղեցնում Կոմիտասի անձը եւ ժառանգությունը: Կոմիտասի վերաբերյալ համահավաք մենագրության երկու հրատարակությունների միջեւ (1969 թ.՝ ռուսերեն, 2000 թ.՝ հայերեն) ընկած են լայն ճանաչում գտած «Կոմիտասի ոճը եւ 20-րդ դարի երաժշտությունը» հրաշալի հոդվածը («Կոմիտասական» ժողովածու, 1-ին թողարկում, 1969) եւ Կոմիտասին վերաբերող ակնարկը «Անդրկովկասի հանրապետությունների երաժշտությունը» ժողովածուի մեջ (Թբիլիսի, 1975):

1994 թ. Կոմիտասի ստեղծագործությունների բազմահատոր ժողովածուն հրատարակության պատրաստած խոշոր կոմիտասագետ Ռոբերտ Աթայանի մահից հետո, Գեւորգ Գյոդակյանը սկսեց ղեկավարել անգին ժառանգության հրապարակման գործը: Յոթերորդ հատորից սկսած (այժմ թողարկման է պատրաստ 12-րդ հատորը) նա հավելյալ մեկնաբանություններով, ճշգրտումներով, ուղղումներով իրականացնում է մեծն Կոմիտասի կոմպոզիտորական, ազգագրական եւ գիտական ժառանգության հրատարակումը: Հենց միայն այդ փաստը բավական է, որպեսզի սերունդները երախտապարտ լինեն հարգարժան պրոֆեսոր Գեւորգ Գյոդակյանին:

Ինքը՝ հոբելյարը, երախտապարտ հիշողության զգացումով է համակված նրանց հանդեպ, ում հետ շփվել է ճակատագրի կամոք (հին սերնդի գործիչների թվում են Ա. Ադամյանը, Ք. Քուշնարյանը, Գ. Սարաջեւը, Մ. Մալունցյանը, Ռ. Զարյանը, Տ. Սազանդարյանը, Է. Միրզոյանը, Ն. Շահնազարովան, Լ. Հախվերդյանը եւ ուրիշներ), ովքեր կառուցել, կատարելագործել եւ ստեղծագործաբար ճանաչել են հայկական երաժշտական մշակույթը:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Արվեստագիտության դոկտոր

Նուրիզադեն եւ Հայաստանն Իրանում հոմանիշ են

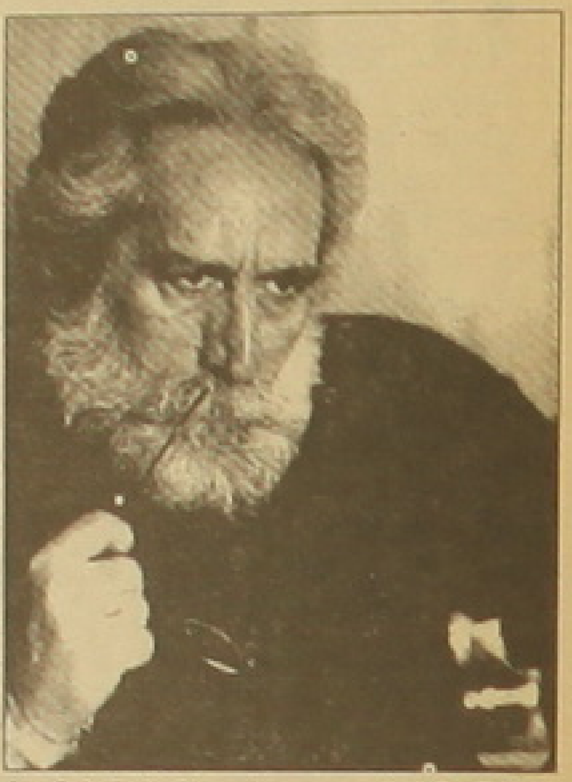

– Երբ սկսեցի ձեր գրականությամբ եւ մշակույթով զբաղվել, մեկ սպիտակ մազ չունեի, հիմա մեկ սեւ մազ չի ճարվում: Ձեր մշակույթին ծառայելով՝ սպիտակեցի,- այսպես կատակեց միջազգային հայագիտական գիտաժողովին մասնակցող իրանցի բանաստեղծ եւ թարգմանիչ Ահմադ Նուրիզադեն, ապա լրջանալով ավելացրեց,- բայց եւ ուրախ եմ, որ կյանքս նվիրել եմ աշխարհի ամենահին ազգերից մեկի հարուստ եւ շատ մարդկային գրականությանն ու մշակույթին:

Այս խոսքերը հնչեցին ամենամաքուր հայերենով: Ասենք՝ այս գիտաժողովում հիանալի հայերեն իմացող օտարերկրացի հայագետների պակաս չէր զգացվում. Օքսֆորդի համալսարանի պրոֆեսոր Թեո Վան Լինտը նույնպես գիտաժողովի հայ մասնակիցների հետ շփվում էր բացառապես հայերենով:

Իր կյանքի երեսունից ավելի տարիները Ահմադ Նուրիզադեն նվիրել է Իրանում հայ մշակույթի տարածմանը: Հայկական բովանդակությամբ 15 գիրք է հրատարակել պարսկերեն եւ հեղինակել է հայերեն «Բարեւ ձեզ, հայեր» բանաստեղծությունների ժողովածուն: Առավել համահավաք գրքերից են «Հարյուր տարվա հայ բանաստեղծություն», «Հարյուր տարվա հայ արձակ» թարգմանական ժողովածուները, որոնցից առաջինում ամփոփված է մեկդարյա հայ պոեզիան՝ Պետրոս Դուրյանից մինչեւ Արմեն Մարտիրոսյան, իսկ երկրորդում նույն ժամանակաշրջանի 20 վիպակ է ներկայացված: Իսկ «Հայաստանի պատմությունն ու մշակույթը» ծավալուն աշխատությունն իր յոթ բաժիններում ներառել է հայոց պատմությունը՝ հնագույն ժամանակներից սկսած մինչեւ քսաներորդ դարավերջ:

– Մեծացել եմ Էնզելի քաղաքում, հայ ընկերներիս հետ: Նրանցից եմ սովորել լեզուն, եւ մի օր էլ, երբ արդեն համբավ ունեցող բանաստեղծ եւ լրագրող էի, սկսեցի թարգմանել հայ պոեզիան: Հետո օգտվեցի իմ համբավից ու արդեն լրջորեն սկսեցի ներկայացնել հայ գրականությունը, պատմությունը, մշակույթը մամուլի էջերից, հեռուստացույցով, ռադիոյով: Մարդս մահկանացու է, եւ ես կուզենայի շարունակելի տեսնել այն գործը, որի հիմքը ես ստեղծել եմ, դրա համար ձեր օժանդակության կարիքն ունեմ...

Այո, իրենց դժվար վիճակից բողոքում են ոչ միայն հայ գրողները: Առաջին՝ Նուրիզադեին չեն հասնում ժամանակակից գրողների գրքերը: Երկրորդ՝ ուրիշի մշակույթը տարածողի համար իր հայրենիքում ֆինանսական խնդիրները եւս զգալի են: Թեեւ, օրինակ, «Հարյուր տարվա հայ բանաստեղծություն» անթոլոգիան Իրանում գրքի սեւ շուկայում իր անվանական արժեքից տասն անգամ ավելիով է վաճառվում, բայց նրա հեղինակին դրանից ոչինչ չի հասնում՝ նախնական պայմանագրի փոքրիկ տոկոսից բացի:

– Եթե ես վաղն ընկնեմ-մեռնեմ՝ ինձանից հետո չեմ գտնելու այնպիսի մեկին, որ իմ հեղինակությունն ունենա, երկու լեզուն համարժեք իմանա, բանաստեղծ լինի ու նրա թարգմանությունն ընդունելի լինի պարսիկ ընթերցողի համար, ընդունելի չեղավ՝ արածն արժեք չի ունենա: Թարգմանիչ լինելը հատուկ մասնագիտություն է: Բացի այդ՝ չի ունենա այն ազատ մուտքը հեղինակավոր մամուլ, հեռուստատեսություն, ռադիո, որ ես ունեմ: Եթե հայկական որեւէ կազմակերպություն ուզենա գնել այն ժամերը, որոնց ընթացքում ես միայն հեռատեսիլով հայ մշակույթի մասին եմ խոսել՝ հավաստացնեմ, հարյուր հազարներ է ծախսելու:

Այս բոլորը մենք պետք է ասենք, ոչ թե ինքը: Մեզ է պետք հարեւան Իրանում բարձր որակով մշակույթ պրոպագանդել՝ Նուրիզադեն լիներ, թե չլիներ: Նուրիզադեն կա, եւ նրա արած գործը երիցս շնորհակալ ու հայանպաստ է: Ուրեմն արժի սատար կանգնել նրան:

ՄԱՐԻՆԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Հ. Գ. Արդար լինելու համար ասենք, որ երկու տարի առաջ Հայաստանի նախագահ Ռ. Քոչարյանը Ա. Նուրիզադեին պարգեւատրել է Մովսես Խորենացու մեդալով: Այս անգամ հայ մշակույթի քարոզման գործն առավել առարկայական մոտեցում է պահանջում:

Ռուսերեն նոր գիրք՝ նվիրված երաժշտությանը

Մոսկվայի «Կոմպոզիտոր» հրատարակչությունն այս տարի լույս է ընծայել արվեստագիտության դոկտոր, Երեւանի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր Սվետլանա Սարգսյանի «Հայ երաժշտությունը XX դարի մշակութային համատեքստում» ուսումնասիրությունը: (Հեղինակի առաջին գիրքը տպագրվել է Երեւանում՝ «Հայ ժամանակակից երաժշտության հարցերը» խորագրով): 4 տարի առաջ Սվետլանա Սարգսյանն այս թեման իբրեւ գիտական թեզ, պաշտպանել է Մոսկվայի Չայկովսկու անվան պետական կոնսերվատորիայում:

Առաջին անգամ գիտականորեն ուսումնասիրված եւ ամփոփված է XX դարի կեսի հայ երաժշտական կյանքը: Աշխատության հեղինակը հանգամանալից դիտարկումներ է կատարում հայ եւ օտարազգի կոմպոզիտորների մշակութային առնչությունների համաշխարհային երաժշտական գործընթացում հայ կոմպոզիտորի դերին եւ կրած ներազդեցությունների շուրջ: Ուսումնասիրելով XX դ. երկրորդ կեսի համաշխարհային դասական երաժշտության հիմնական տենդենցները՝ արվեստաբանը բացահայտում է հայ ժամանակակից երաժշտության կապը նույն այդ տենդենցների հետ: Հիմնավորելով այն տեսակետը, որ համաշխարհային մշակութային (եւ առհասարակ) կյանքը համընդհանուր նկարագիր եւ ուղղվածություն ունի, որից անմասն չենք, անշուշտ, նաեւ մենք: Երաժշտագետն անդրադարձել է հայ երաժշտության ավանդույթների ազդեցություններին ժամանակակից կոմպոզիտորների ստեղծագործությունների վրա, եւ թե ինչպես են դրանք (նաեւ առանձին անհատ ստեղծագործողների ավանդույթները) գործում այսօր: Առհասարակ յուրաքանչյուր կոմպոզիտորի (նաեւ հայ) պրոբլեմը, ըստ ուսումնասիրողի, վերջին տասնամյակներում եղել եւ շարունակում է մնալ սեփական ազգային երաժշտական հենքի վրա՝ ինքնաորոնումը համաշխարհային մշակույթի համատեքստում:

Հայ եւ արեւմտաեվրոպական ժամանակակից երաժիշտների համեմատական սույն վերլուծությունը պարունակում է նաեւ այլազգի երաժիշտներին հետաքրքրող ընդհանուր դրույթներ, նաեւ, թե ինչպիսի արդյունք կարող է ունենալ տարբեր երաժշտական մշակույթների շփումները:

Պրոֆեսիոնալիստական բարձր ունակություններով եւ լեզվական կուլտուրայով գրված սույն ուշագրավ ուսումնասիրությունը ներկայացված է այս տարվա «Գրականություն եւ արվեստ» պետական մրցանակաբաշխությանը, սպասում է իր արժանի գնահատականին:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Այն ինչ որ կա խորքում սրտի
Մահն անգամ չի կարող խլել քեզնից:

Յոհան Վոլֆգանգ Ֆոն Գյոթե

Խորապես վշտացած հրաժեշտ տվեցինք 2003-ի սեպտեմբեր 11-ին 23 տարեկանում ողբերգական ավտովթարի հետեւանքով կյանքից վաղաժամ հեռացած

ՏԻԳՐԱՆ ՎՐԵԺԻ ՄԱՐԿՈՍՅԱՆԻՆ:

Նա միշտ մեր սրտերում կմնա, Տիգրանի համեստությունը մեզ օրինակ կծառայի:

Մեր ցավակցություններն ենք հայտնում հանգուցյալի ծնողներին՝ պարոն Վրեժ եւ տիկին Անահիտ Մարկոսյաններին, քրոջը, հարազատներին եւ ընկերներին:

Խոր սգով՝
Ստեփան, Լուսինե, Դավիթ եւ Անի Թաշչյաններ

Բեռլին, 16 սեպտեմբեր, 2003թ.

BRITISH COUNCIL
Հայաստան

The British Council Distance Learning Scholarships 2004/2005

Distance Learning Scholarships are offered by the British Council and cover the costs of registration and one main course of study in the selected University for the first year of study. They are awarded on a competitive basis for advanced study in the fields of:

Capacity Building in Civic Governance
Human Rights
Public Administration
Law
Journalism
Social Sciences
International Relations and Diplomatic Studies
Environment
Tourism
Financial Management
Public Health
Arts, Arts Management
English Literature, Linguistics
Education

Qualifications

Applicants:

- must have been born **after 1 September 1965**
- must be citizens of Armenia and should have resided in Armenia for the last **two years**

How to Apply

- All applicants must apply to UK institutions of higher education of their choice directly.
- British Council resource centre will assist in the choice of a UK higher education institution.
- Only applicants who have been accepted by their chosen UK higher education institution will be considered.
- Applicants with disabilities will be given priority provided they fulfill all other requirements.
- Applicants should be committed to covering all additional costs not covered by the scholarship.
- **Two references** (not more than six months old), photocopies of diplomas and transcripts of marks must be submitted with the application. Two copies of the documents must be submitted.
- Applicants should explain how their studies could contribute to positive change in Armenia (for example to advance good governance, democracy or the market economy.)
- Applications must be received by **6 P.M. on 2 March 2004.**

Selection Process

Applications will be reviewed and shortlist will be drawn up by 17 April 2004. Incomplete and late applications will not be considered. It is the applicant's responsibility to ensure that the application is complete. Those who are successful will be invited for interviews between 20-25 April.

Candidates must be available for interviews in Yerevan. The final results will be announced by the end of May 2004. Successful applicants will be informed in writing.

For further information and an application form please contact Ani Muradyan, Projects Officer, at the above address. Opening hours: 1300 -1700 from Monday to Friday

Further information is also available on the following sites:

About UK Universities http://www.webmaster.bham.ac.uk/ukuwww.html
About Courses http://www.prospects.csu.ac.uk/student/pgdir/international/index.htm

BRITISH COUNCIL
Հայաստան

The British Chevening Scholarships 2004/2005

Chevening Scholarships are offered by the Foreign and Commonwealth Office and cover the costs of study (including living expenses and international flights) in Britain from 3 to 12 months. They are awarded on a competitive basis for advanced study in the fields of:

Capacity Building in Civic Governance
Human Rights
Public Administration
Law
Journalism
International Relations and Diplomatic Studies
Defence Diplomacy
Environment
Tourism
Financial Management

Qualifications

Applicants:

- must have been **born after 1 September 1969**
- must be citizens of Armenia and should have resided in Armenia for the last two years
- should already **hold a higher education diploma**
- should have had **at least two years work experience** in their selected field of study.

How to Apply

- All applications must be made on the official application form. **Two references** (not more than six months old), photocopies of **diplomas** and **transcripts** of marks must be submitted with the application. Two copies of the application form and all supporting documents must be submitted.
- Applicants should explain how their studies could contribute to positive change in Armenia (for example to advance good governance, democracy or the market economy.)
- Applications must be received by **6 P.M. on 2 November 2003.**

Selection Process

Application forms will be reviewed and a shortlist will be drawn up **by 17 November 2003.** Incomplete forms will not be considered. It is the applicant's responsibility to ensure that the application is complete. Those who are successful will be invited for interviews between **19-21 November.** Shortlisted candidates will be asked to take a formal English language test (IELTS) on **13 December 2003.**

Candidates must be available for interviews in Yerevan. The final results will be announced by the end of January 2004. Successful applicants will be given a list of three universities to choose from.

For further information and an application form please contact Ani Muradyan, Projects Officer, at the above address.
Opening hours: **1300 - 1700 from Monday to Friday**

Further information is also available on the following sites:

About Chevening Scholarships
http://www.britishcouncil.am http://www.britishcouncil.org http://www.chevening.com

About UK Universities http://www.webmaster.bham.ac.uk/ukuwww.html
About Courses http://www.prospects.csu.ac.uk/student/pgdir/international/index.htm

You can download an application form from these websites
http://www.britishcouncil.org/chevening/index.htm http://www.britishcouncil.am

Հայտարարություն

ARMENTEL

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների գլխավոր տնօրինության նյութատեխնիկական մենեջերի թափուր աշխատատեղի համար:

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողների համար անհրաժեշտ պահանջներն են՝

- **Բարձրագույն կրթություն.**
- **Հաշվապահության եւ միջոցների կառավարման դասընթացներ.**
- **Համապատասխան աշխատանքի փորձ.**
- **Անգլերեն լեզվի իմացությունը ցանկալի է:**

Մանրամասն տեղեկություններ կարելի է ստանալ www. armentel.com էջի «Աշխատանք» ենթաբաժնում:

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ սեպտեմբերի 25-ը կարող են անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացնել՝

Արմենտելի կադրերի վարչություն
Երեւան, Ահարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 616 սենյակ:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԻԺԻ
ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Հայտարարություն

Մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության ինստիտուտ՝ ՄԻԺԻ ոչ կառավարական կազմակերպությունը տեղեկացնում է, որ 2003 թ. հոկտեմբեր-2004 թ. հունվար ժամանակահատվածում ՄԻԺԻ-ի նախաձեռնությամբ իր կենտրոնում հերթական անգամ անցկացվելու են «Քաղաքացիական-հասարակական կրթության» դասընթացներ՝ «Մարդը, իրավունքը, անհատը եւ հասարակությունը Հայաստանում» թեմայով:

Դասընթացներն անվճար են:

«Քաղաքացիական-հասարակական կրթության» այս դասընթացները նախատեսվում են **երիտասարդ քաղաքացիների համար** (մինչեւ 30 տարեկան):

Դասընթացին մասնակցելու համար հայտավորման վերջնաժամկետ է ս. թ. հոկտեմբերի 17-ը:

Մանրամասնությունների համար կարող եք դիմել հետեւյալ հասցեներով.
ՄԻԺԻ կենտրոն՝ Հայաստանի Հանրապետություն, 375019, Երեւան, Այգեձոր 4/1
ՄԻԺԻ գործադիր գրասենյակ՝ Հայաստանի Հանրապետություն, 375019, Երեւան, Այգեձոր 42 ա,
հեռ. (374 1) 26 47 12, 27 29 80, բջջային՝ (374 9) 43 21 19
էլ. փոստ: idhr@arminco. com, idhr@wed. am
Ֆաքս՝ (374 1) 36 54 85

AED
Academy for Educational Development

JOB OPENING
IMMEDIATE FILLING

The Academy for Educational Development (AED) Yerevan office announces a job opening for the position of Program Specialist for health sector programs.

AED is a contractor organization to USAID administering the Participant Training Program. AED has been in Armenia since 1994, implementing USAID-funded short- and long-term training and human capacity development programs in different areas of economic reform, civil society development and social and health care system reform.

The Program Specialist will work on human capacity development in the area of health care system. It is a very interesting, challenging and dynamic full-time job with AED/Armenia office.

Qualifications Required:
Master's Degree in Health
At least 3 years of practical experience in helping to develop human capacity in the area of health care
Excellent knowledge of Armenian, English and Russian languages
Excellent computer skills
Excellent interpersonal and communication skills
Ability to work under pressure

To apply, please submit your CV and a cover letter to Ms. Anoush Yedigaryan, Country Director, AED/Armenia by 5:00 PM on Wednesday, October 1, 2003. Only short listed applicants will be contacted.

10 Aygedzor Street, Yerevan 375019, Armenia
Ph: (3741) 22-10-48; 22-56-36; 26-69-36
FA (3741) 27-56-86 Email: aed@arminco.com

ARMENTEL

Հայտարարություն

«Արմենտելը» հայտարարում է մրցույթ Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների գլխավոր տնօրինության ծառայությունների ներքոհիշյալ թափուր աշխատատեղերի համար՝

- Որակի մենեջեր
- Տվյալների անվտանգության մենեջեր
- Նախագծի մենեջեր

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողների համար անհրաժեշտ պահանջներն են՝

- Բարձրագույն կրթություն (բակալավր կամ մագիստրոս)
- Համապատասխան աշխատանքի փորձ
- Աշխատանքի կազմակերպման ունակություն
- Հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուների գերազանց իմացություն

Մանրամասն տեղեկություններ կարելի է ստանալ www. armentel.com էջի «ԱՇԽԱՏԱՆՔ» ենթաբաժնում:

Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ սեպտեմբերի 25-ը կարող են անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացնել «Արմենտելի» կադրերի վարչություն, Երեւան, Ահարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 616 սենյակ:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության 18. 9. 2003 Գինը՝ 100 դրամ